GMINA
BOGUCHWAŁA
pozytywnie elektryzuje

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY BOGUCHWAŁA NA LATA 2022-2030

DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Opracowanie:

Spis treści

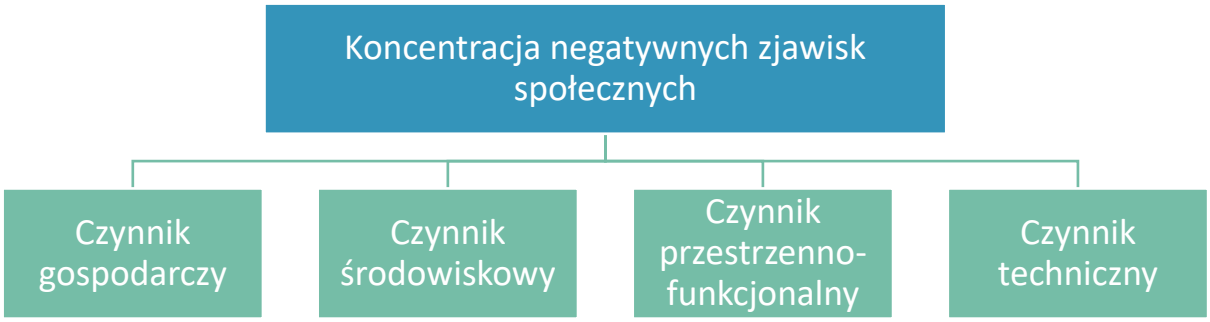
1. Wprowadzenie 4
2. Podstawa prawna 5
3. Charakterystyka, portret gminy 5
4. Diagnoza obszaru zdegradowanego 10
4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego 10
4.1.1 Wyróżnione obszary porównawcze 12
4.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego 13
4.2 Wskaźniki społeczne 16
4.3 Wskaźniki gospodarcze 28
4.4 Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne 30
4.5 Wskaźniki środowiskowe 31
4.6 Wskaźniki techniczne 37
4.7 Podsumowanie 41
5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji 45
Spis tabel i grafik 52

1. Wprowadzenie

Niniejsza diagnoza służy wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Boguchwała.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2021 poz. 485) jako **obszar zdegradowany** rozumie się: *obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.* Ponadto, aby dany obszar mógł być uznany za obszar zdegradowany, musi występować na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Grafika 1 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji zgodnie z art. 10. ust. 1 definiuje się jako: *obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art.9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.*

W oparciu o zaproponowaną metodykę i katalog wskaźników będących kryteriami delimitacji, przedstawionymi w rozdziale *Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego,* dokonano analizy w sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej na terenie gminy Boguchwała. Szczególne znaczenie dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego odgrywa sfera społeczna, w której koncentracja negatywnych zjawisk i występowanie kryzysu determinuje zasadność i możliwość prowadzenia rewitalizacji. Głównymi interesariuszami procesu rewitalizacji są osoby

ze szczególnymi potrzebami, czyli takie, które ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

2. Podstawa prawna

Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji została opracowana w oparciu o zapisy ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2021 poz. 485). Dokument ten stanowi wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej; zmierzający do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Przed opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Boguchwała przeprowadzono delimitację, czyli wyznaczono obszar zdegradowany, na podstawie szczegółowych badań oraz analizy czynników w różnych sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej), mających wpływ na rozwój poszczególnych części gminy.

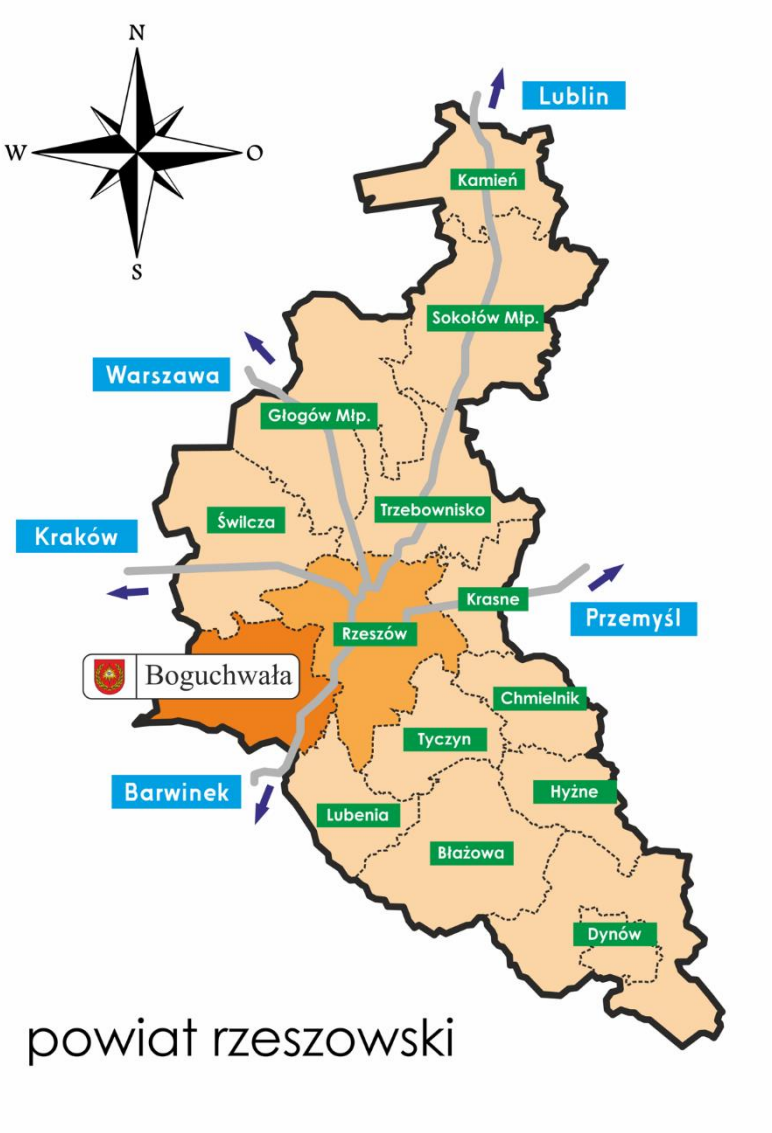
3. Charakterystyka, portret gminy

Gmina Boguchwała leży pomiędzy 20º, a 21º długości geograficznej wschodniej i 50º szerokości geograficznej północnej. Pod względem fizyczno-geograficznym należy do obszaru Europy Środkowej, prowincji Karpaty i Podkarpacie, podprowincji - Zewnętrzne Karpaty, makroregionu - Pogórze Karpackie, mezoregionu - na granicy Przedgórza Rzeszowskiego i Pogórza Strzyżowskiego. Pod względem administracyjnym Gmina Boguchwała znajduje się w powiecie rzeszowskim województwa podkarpackiego.

Graniczy z nią 5 innych gmin:

- Świlcza od północnego-zachodu,
- Rzeszów od północy i wschodu,
- Lubenia od południowego-wschodu,
- Czudec od południa
- Iwierzyce od zachodu.

Gminę tworzy 10 miejscowości: miasto Boguchwała, Kielanówka, Lutoryż, Mogielnica, Niechobrz, Nosówka, Racławówka, Wola Zgłobieńska, Zarzecze i Zgłobień liczących **20 893 mieszkańców** (31.12.2021). Łączna ich powierzchnia wynosi **8 897 ha**.

Najliczniejszą miejscowością w gminie jest miasto Boguchwała - 6 036 mieszkańców. Największą pod względem powierzchni – Niechobrz (1 580,97 ha), najmniejszą - Zarzecze (z 258,30 ha powierzchni i 591 mieszkańcami).

Położenie komunikacyjne czyni gminę łatwo dostępną dla turystów. Stolica gminy – Boguchwała, znajduje się przy drodze krajowej numer 19 wiodącej w kierunku granicy państwa polskiego ze Słowacją i przejścia granicznego w Barwinku. Ważne znaczenie dla gminy ma również położenie na obrzeżach miasta Rzeszowa, będącego stolicą województwa podkarpackiego. Gmina Boguchwała posiada w większości dobre warunki klimatyczno-glebowe do rozwoju produkcji rolniczej. Ze względu na budowę geologiczną, obszar gminy cechuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu, która w połączeniu

z budową geomorfologiczną, stopniem zachowania i charakterem szaty roślinnej, strukturą użytków rolnych oraz zabytkami kultury materialnej decyduje o walorach krajobrazowych terenu[1].

Na terenie gminy występuje również znaczna ilość zabudowy substandardowej, z wysokim stopniem degradacji i zaniedbania, szczególnie w zabudowie śródmiejskiej miasta Boguchwała. Odnotowano także brak występowania powiązań przestrzennych pomiędzy centrum miasta i pozostałymi jednostkami administracyjnymi gminy,.

Podstawowym dokumentem regulującym stan prawny zagospodarowania przestrzennego gminy Boguchwała jest S*tudium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.* Studium określa politykę przestrzenną, w tym również zasady zagospodarowania przestrzennego służące realizacji celów publicznych.

Podając za *Studium,* przyjęto następujące cele zagospodarowania przestrzennego Gminy Boguchwała, stanowiące wytyczne dla określenia kierunków zmian w jej zagospodarowaniu przestrzennym:

- Racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych, społecznych i gospodarczych dla rozwoju Gminy z uwzględnieniem zasad rozwoju zrównoważonego, gospodarki rynkowej i wymogów Unii Europejskiej;
- Stworzenie warunków do zagospodarowania uwzględniającego położenie Gminy w kształtującej się aglomeracji rzeszowskiej, a związanego z rozwojem mieszkalnictwa w szerokim zakresie oraz rozwojem różnych form drobnej przedsiębiorczości (w tym grup producenckich, gospodarstw ekologicznych);
- Stworzenie warunków do inwestowania (szczególnie w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną) w terenach korzystnych z punktu widzenia środowiska przyrodniczego (przy uwzględnieniu terenów zalewowych i osuwiskowych) i z uwagi na własności (tereny komunalne i znajdujące się w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa);
- Przebudowa układu drogowego pod kątem ograniczenia uciążliwości wywołanych ruchem tranzytowym w centrum gminy oraz zwiększenia dostępności komunikacyjnej do wszystkich miejscowości i terenów;
- Przebudowa układu kolejowego pod kątem ograniczenia uciążliwości oraz poprawy funkcjonalności;
- Utrzymanie tożsamości kulturowej gminy i wykorzystanie walorów zabytkowej zabudowy dla rozwoju turystyki i kultury, a tym samym rozwoju całej gminy;

[1] Diagnoza społeczno-gospodarcza na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Boguchwała na lata 2019–2023 [2019].

- Uporządkowanie funkcjonalno - przestrzenne i estetyczne zabudowy, w tym rewitalizacja zespołów historycznych w nawiązaniu do tradycji;
- Poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w tym ochrona przed zabudową terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo oraz kanałów wentylacyjnych;
- Poprawa warunków życia ludności, związana z podniesieniem jego jakości.

Polityka przestrzenna powinna umożliwiać realizację indywidualnych potrzeb mieszkańców/ inwestorów z uwzględnieniem zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej w tym zakresie, jak również umożliwiać realizację celów publicznych o znaczeniu ponadlokalnym. Odpowiednio zaprogramowana polityka przestrzenna powinna również zapewniać ochronę podstawowych zasobów/walorów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego. Ważne jest podejmowanie działań rewitalizacyjnych w oparciu o szeroko zakrojone uwzględnienie uwarunkowań przestrzennych obszaru.

Charakterystyka funkcjonalno-przestrzenna Gminy Boguchwała:

- Gmina zlokalizowana jest w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy województwa podkarpackiego – Rzeszowa i jest jedną z gmin aglomeracji rzeszowskiej.
- Obszar zurbanizowany nie przekracza 6,5% jej powierzchni. Tereny gminy stanowią cenne rezerwy pod przyszłe inwestycje mieszkaniowe, usługowe i przemysłowe, które będą następować w wyniku rozwoju gospodarczego Rzeszowa.
- Gmina ma korzystne połączenie z międzynarodowym Portem Lotniczym Rzeszów – Jasionka, zlokalizowanym w odległości zaledwie 20 km. Taka lokalizacja daje gminie znaczny potencjał gospodarczy i stanowi podstawę do rozwoju na obszarze Boguchwały zarówno funkcji mieszkaniowych, jak i usługowych oraz przemysłowych.
- W granicach gminy obowiązuje 9 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, głównie na terenie miasta Boguchwała i zajmują łącznie 3,8% powierzchni miasta.
- Gminę charakteryzują dobrze rozwinięte sieci infrastruktury technicznej. Wszystkie miejscowości mają dostęp do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej. System wodociągowy działa w oparciu o trzy ujęcia wód podziemnych, zlokalizowanych w granicach gminy, natomiast ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Rzeszowie. System ten w wystarczającym stopniu zaspokaja zapotrzebowanie gminy. Mieszkańcy gminy mają dostęp do gazu sieciowego, który wykorzystywany jest przede wszystkim na cele grzewcze i do przygotowania posiłków.
- Gmina Boguchwała jest w pełni przygotowana do obsługi inwestorów zainteresowanych rozpoczęciem działalności, bądź nowych mieszkańców pod względem infrastruktury technicznej – podejmuje liczne inwestycje związane z przebudową i modernizacją elementów infrastruktury, co wpływa korzystnie na jej funkcjonowanie. Dzięki dobrze rozwiniętej sieci

infrastruktury technicznej oraz systematycznemu jej uzupełnianiu przy wyznaczaniu nowych terenów pod zabudowę gmina nie będzie ponosić jednorazowych, wysokich kosztów z tym związanych.

- Boguchwała jest gminą o wielu funkcjach. Od początku istnienia dominuje na jej terenie rolnictwo, ze względu na dogodne warunki glebowe oraz przemysł, którego rozwój determinuje bezpośrednie sąsiedztwo Rzeszowa. Znaczący wpływ na rozwój przemysłu miała budowa linii kolejowej relacji Rzeszów – Jasło wraz ze stacją kolejową w Boguchwale.
- Poprzez uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Boguchwała Wisłoczysko pod inwestycje związane z działalnością produkcyjną oraz usługową został przeznaczony teren ok. 30 ha, z czego część powyższych terenów stanowi Podstrefę Boguchwała Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK Mielec.
- Istotnym czynnikiem, wpływającym na rozwój i kształtowanie polityki przestrzennej gminy są uwarunkowania środowiskowe. Analiza systemu przyrodniczego gminy pozwala określić predyspozycje przestrzenne dla sytuowania zabudowy oraz określić ewentualne ograniczenia lub wykluczenia możliwości zabudowy. Obszar Boguchwały charakteryzuje się następującymi predyspozycjami przyrodniczymi, pozwalającymi na kształtowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych:
  - położenie w obszarach o dobrych cechach predysponujących do pełnienia funkcji mieszkaniowej (walory krajobrazowe, dobra jakość środowiska),
  - istnienie przestrzeni umożliwiającej dalszy rozwój gminy bez uszczuplenia obszarów o walorach przyrodniczych, w tym do rozwoju funkcji przemysłowej bądź usługowej,
  - położenie w obszarach o walorach krajobrazowych i sprzyjających rekreacji i aktywnemu wypoczynkowi mieszkańców (duże obszary terenów otwartych, rozpostarcia widokowe, doliny cieków, zabytki o wysokich wartościach historycznych),
  - położenie poza formami ochrony przyrody charakteryzujących się dużą restrykcyjnością przepisów.
- Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego (o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 10 lat i raz na sto lat) są obszarami objętymi ogólnym zakazem zabudowy, co wynika z Prawa Wodnego. Zagrożenie powodziowe na terenie gminy dotyczy rzeki Wisłok. Są to tereny do tej pory niezainwestowane, głównie użytkowane rolniczo. Na obszarach o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 500 lat nie ma zakazu zabudowy, nie należy jednak lokalizować istotnych obiektów usług społecznych czy zakładów, w których występuje ryzyko uwolnienia substancji chemicznych w przypadku powodzi. Obszary

te obejmują swym zasięgiem obszar niemalże równy do obszaru szczególnego zagrożenia powodzią.

4. Diagnoza obszaru zdegradowanego

4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Gminny Program Rewitalizacji na lata 2023-2030 jest dokumentem strategicznym o charakterze lokalnym. Obszar, który zostanie poddany rewitalizacji, powinien zostać wyodrębniony w sposób szczegółowy, w oparciu o katalog wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej jednostki. Przyjęta w niniejszym opracowaniu metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Boguchwale, zakładała w głównej mierze oparcie się na mierzalnych zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (z zakresu demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej na danym obszarze.

Pierwszy etap opracowania polegał na przeprowadzeniu tzw. analizy danych zastanych. Metoda ta opiera się na zgromadzeniu rzetelnych i przydatnych materiałów i danych statystycznych, które zostały w późniejszych etapach poddane analizie. Po wyselekcjonowaniu kluczowych informacji przeprowadzona została właściwa analiza, obejmująca w głównej mierze dokumenty i źródła danych zidentyfikowanych i uznanych za istotne dla procesu badawczego. W trakcie opracowywania i tworzenia niniejszego dokumentu zastosowano dwa podejścia, bazujące na analizie danych zastanych: statystyczne i przestrzenne. W ujęciu statystycznym dane zostały zgromadzone, a następnie poddane analizie i przetworzone na potrzeby niniejszego opracowania. W ujęciu przestrzennym posłużono się danymi, które zostały odniesione do przyjętych obszarów porównawczych.

Opracowanie gminnego programu rewitalizacji ma na celu zidentyfikowanie obszarów, na których koncentrują się negatywne zjawiska, po to, by móc podjąć skuteczne działania przyczyniające się do wyprowadzenia tych obszarów ze stanu kryzysowego oraz umożliwiające prowadzenie zaplanowanej interwencji rozwojowej. Obszary deficytowe zostały wyznaczone z uwzględnieniem zmiennych przede wszystkim z zakresu sfery społecznej, a w następnej kolejności zmiennych pozaspołecznych, tj. ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.
Delimitacja przeprowadzona w ramach opracowywania niniejszego dokumentu obejmowała następujące etapy:

1. Podział obszaru gminy na jednostki statystyczne (zmodyfikowane jednostki pseudonaturalne).
2. Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji.
3. Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe). W jej wyniku wyodrębniono obszary

o szczególnym nasileniu problemów społecznych (metoda: analiza danych zastanych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Boguchwale, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Rzeszowie, Komendy Miejskiej Policji, Miejskiego Zarządu Dróg i Nieruchomości Komunalnych w Boguchwale), dokonano normalizacji danych zastanych (standaryzacja), a następnie opracowano syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej.

4. Przeprowadzenie analizy obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze pozaspołecznej. Analizę czynników gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych przeprowadzono poprzez przedstawienie poszczególnych czynników zarówno w skali ilościowej, jak i jakościowej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji.
5. Wyodrębnienie obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania w wymiarze społecznym i pozaspołecznym.
6. Wyodrębnienie obszaru rewitalizacji – obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni (maksymalnie 20% powierzchni gminy) oraz ludności (maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących gminę).

Dla skutecznego przeprowadzenia tego procesu wykorzystano podział na obszary porównawcze, które wyznaczone zostały w oparciu o powiązania funkcjonalne, uwarunkowania historyczne oraz naturalne granice. Kolejnym etapem było przeprowadzenie analizy porównawczej w obrębie wyłonionych obszarów, co umożliwiło wskazanie obszaru znajdującego się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, a także odnotowano współwystępowanie niepożądanych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Wyodrębniono następujące obszary porównawcze (jednostki urbanistyczne):

1) Miasto Boguchwała,
2) Sołectwo Kielanówka,
3) Sołectwo Lutoryż,
4) Sołectwo Mogielnica,
5) Sołectwo Niechobrz,
6) Sołectwo Nosówka,
7) Sołectwo Racławówka,
8) Sołectwo Wola Zgłobieńska,
9) Sołectwo Zarzecze,
10) Sołectwo Zgłobień.

W efekcie przeprowadzonych prac dokonano ostatecznej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, uznając za obszar zdegradowany obszar Sołectwo Wola Zgłobieńska, Sołectwo Zarzecze oraz Sołectwo Zgłobień.. Aby sprostać wymogom ustawowym, z każdego z wyłonionych obszarów zdegradowanych wydzielono obszar rewitalizacji.

4.1.1 Wyróżnione obszary porównawcze

W ramach prowadzonych prac posłużono się podziałem na jednostki pseudonaturalne i wyróżniono 10 obszarów, które poddane zostały dalszej analizie. Podział obszaru gminy Boguchwała na jednostki urbanistyczne z uwzględnieniem powierzchni oraz liczby mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych (ewidencyjnych) w ramach programu rewitalizacji

Obszary porównawcze	LP.	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni	Ludność [os]	Udział ludności
Miasto Boguchwała	Obszar 1	910,92	10,24%	6 036	28,89%
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	374,18	4,21%	1 764	8,44%
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	898,67	10,10%	1 748	8,37%
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	842,01	9,46%	1 437	6,88%
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	1 580,97	17,77%	2 954	14,14%
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	600,11	6,75%	1 539	7,37%
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	645,69	7,26%	1 659	7,94%
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	1 478,42	16,62%	1 577	7,55%
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	258,30	2,90%	591	2,83%
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1 307,07	14,69%	1 588	7,60%
Gmina ogółem	**Całość**	**8 896,34**	**100,00%**	**20 893**	**100%**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 2 Podział ewidencyjny gminy Boguchwała

Źródło: opracowanie własne

4.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych obszarów konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które w sposób istotny je różnicują. Ze względu na charakter gminy i występujące w niej zjawiska społeczne, jak również gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno - funkcjonalne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę na każdym poziomie wskazanym w Ustawie o rewitalizacji. Przyjęcie takiej metodologii pracy umożliwi pokazanie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i infrastrukturalnych na najbardziej szczegółowym poziomie. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru zmiennych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 2 Kryteria delimitacji

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału ludzkiego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej różnicę pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miejski w Boguchwale.
	Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie pomocy społecznej, uwzględniający liczbę osób zarejestrowanych w MOPS, mających problemy z alkoholem. Zmienna

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
		zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale.
	Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Rzeszowie.
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy - udziału osób długotrwale bezrobotnych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Rzeszowie.
	Liczba przestępstw na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Miejska Policji w Rzeszowie.
	Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszący się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Miejska Policji w Rzeszowie.
	Liczba ofiar przemocy na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze pod względem dokonywania przemocy. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale.
	Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności w zakresie liczby klientów pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale.
	Liczba udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący skalę pomocy społecznej udzielanej lokalnej społeczności. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby świadczeń z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale.
	Kwota udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący wielkości udzielonych świadczeń w zł, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale.
	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący poziom zapotrzebowania na świadczenia przez osoby z niepełnosprawnością (lub ze względu na niepełnosprawność) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale.
	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji społecznych do liczby ludności. Źródło danych: KRS rejestr stowarzyszeń
Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: CEIDG i KRS rejestr przedsiębiorców

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
	Dostępność do usług społecznych (banki, poczta, urząd, przychodnia) na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic na 1000 mieszkańców (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło: badania własne
	Liczba udogodnień w przestrzeniach publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami na km^2	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia dostosowania przestrzeni publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami. We wskaźniku wzięto pod uwagę stopień dostosowania do osób z niepełnosprawnością toalet publicznych, miejsc parkingowych oraz przejść dla pieszych. Źródło danych: Urząd Miejski w Boguchwale.
	Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu	Wskaźnik skupiający się na ocenie występujących barier urbanistycznych, które utrudniają rozwój nowych funkcji. Źródło danych: Urząd Miejski w Boguchwale.
Sfera środowiskowa	Liczba nieruchomości zawierających wyroby azbestowe na km^2	Wartość wskaźnika wyliczono na podstawie liczby obiektów zawierających wyroby azbestowe w stosunku do powierzchni jednostki. Źródło: badania własne
	Udział terenów zielonych w zasobie miejskim	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni zielonych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów zielonych, będących w zasobie Miasta na danym obszarze. Źródło: dane GUS, badania własne
	Jakość powietrza	Wskaźnik obrazujący obszary z największymi potrzebami środowiskowymi. Zmienna skategoryzowana na podstawie oceny jakościowej. Źródło: badania własne
Sfera techniczna	Liczba zabytków na km^2	Wskaźnik obrazujący zagęszczenie obiektów zabytkowych na poszczególnych obszarach, których obecność generuje rosnące koszty związane z konserwacją i modernizacją historycznych obiektów. Źródło danych: Urząd Miejski w Boguchwale.
	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania w zakresie energooszczędności na km^2	Wskaźnik skupiający się na ocenie potrzeb związanych z termomodernizacją i wydajnością energetyczną obiektów użyteczności publicznej. Źródło danych: Urząd Miejski w Boguchwale.
	Poziom degradacji infrastruktury technicznej	Zmienna obrazująca stopień zniszczenia budynków oraz ich zapotrzebowania na prace remontowe. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były informacje zawarte w dokumentach gminnych, a także informacje uzyskane od poszczególnych właścicieli i zarządców, jak również wizje w terenie. Źródło: badania własne
	Liczba budynków w przeliczeniu na powierzchnię	Wskaźnik skupiający się na ocenie gęstości zabudowy. Źródło danych: Urząd Miejski w Boguchwale.
	Liczba budynków w przeliczeniu na powierzchnię	Wskaźnik skupiający się na ocenie gęstości zabudowy; koncentracji potencjalnych problemów infrastrukturalno – technicznych budynków. Źródło danych: Urząd Miejski w Boguchwale.

Źródło: opracowanie własne

Powyżej wymienione zmienne zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach oraz szczegółowo omówione i przedstawione w formie graficznej.

4.2 Wskaźniki społeczne

W analizie sfery społecznej wykorzystano wskaźniki, które w sposób syntetyczny pokazują stan oraz poziom występowania problemów społecznych w poszczególnych jednostkach wyodrębnionych w gminie. Zgromadzone dane pozwalają na wyróżnienie następujących grup wskaźników:

- sytuacja demograficzna,
- pomoc społeczna,
- bezrobocie,
- bezpieczeństwo publiczne,
- kapitał społeczny.

Dobór zmiennych pozwolił na wyselekcjonowanie tych obszarów miasta, w których koncentracja i natężenie negatywnych zjawisk jest najwyższe, co wskazuje na występowanie stanu kryzysowego. W analizie wykorzystano dane pozyskane z Urzędu Miasta oraz innych instytucji: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Komendy Miejskiej Policji.

Pierwszą analizowaną zmienną w ramach opracowywania sfery społecznej jest przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Został on wyliczony na podstawie liczby urodzeń i zgonów w 2021 r. W poniższej tabeli zaprezentowano dane dla poszczególnych obszarów.

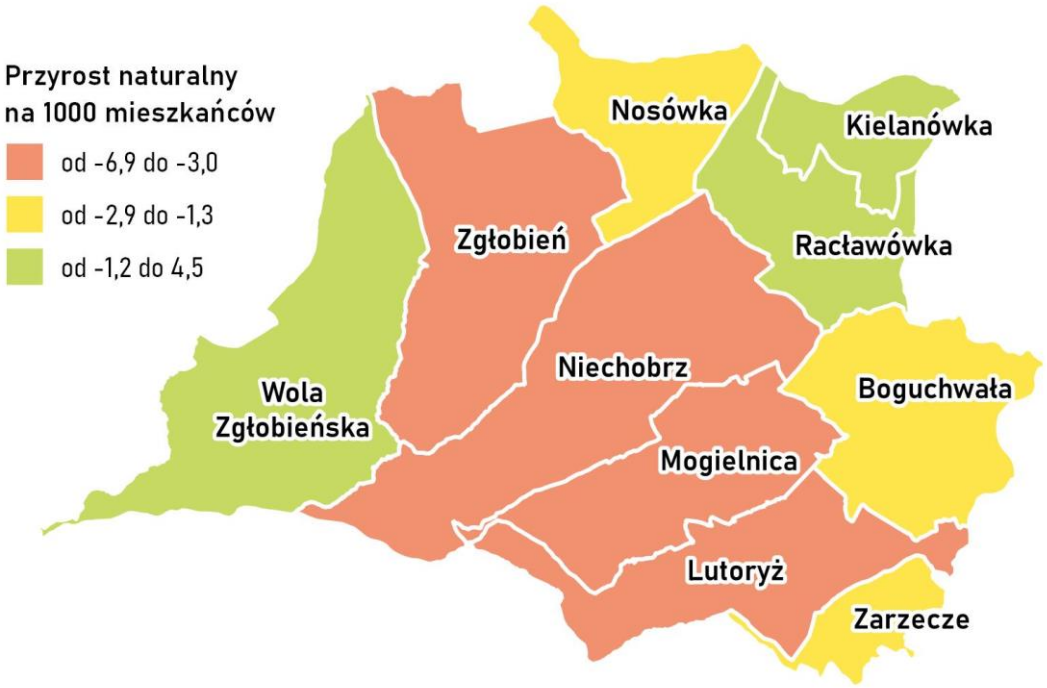
Wartość wskaźnika dla całej gminy była ujemna, co wynika z przeważającej liczby zgonów (238) nad urodzeniami (204); z bilansem minus (-) 34 osoby. Najmniej korzystną sytuację i ujemny przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców odnotowano na obszarze 1 Miasto Boguchwała (-15) oraz obszarze 10 Sołectwo Zgłobień (- 11). Za obszar o największym potencjale demograficznym należy uznać obszar 2 Sołectwo Kielanówka, na którym wartość wskaźnika wyniosła 8.

Tabela 3 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w 2021 roku

Obszar administracyjny	LP.	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Liczba mieszkańców	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
Miasto Boguchwała	Obszar 1	61	76	-15	6 036	-2,49
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	20	12	8	1 764	4,54
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	13	21	-8	1 748	-4,58
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	15	20	-5	1 437	-3,48
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	32	41	-9	2 954	-3,05
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	11	13	-2	1 539	-1,30
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	19	16	3	1 659	1,81
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	15	9	6	1 577	3,80
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	7	8	-1	591	-1,69
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	11	22	-11	1 588	-6,93
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	204	238	-34	20 893	-1,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Grafika 3 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale. .

Kolejne wskaźniki obrazują zapotrzebowanie na usługi publiczne z zakresu pomocy społecznej świadczonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale. Ośrodek prowadzi działalność zgodnie z wytyczonymi ustawowymi kierunkami, koncentrując się na umożliwieniu osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Mieszkańcy borykający się z problemami społecznymi i będący w trudnej sytuacji życiowej są kluczowymi interesariuszami działań rewitalizacyjnych. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, to właśnie występowanie kryzysu w sferze społecznej determinuje miejsce, w którym powinny być prowadzone intensywne działania rewitalizacyjne.

W 2021 r. w gminie Boguchwała udzielono ogółem 42 397 świadczeń z zakresu pomocy społecznej. Wskaźnik liczby udzielonych świadczeń na 1 000 mieszkańców wynosił 2 029,24. Obszarami, na których zauważa się największą liczbę udzielanych świadczeń pomocy społecznej są: obszar 9 Sołectwo Zarzecze (4 532,99) oraz obszar 5 Sołectwo Niechobrz (3 977,66)[2].

2 Wskaźnik obejmuje liczbę udzielonych świadczeń ogółem (1 osoba może pobierać kilka/kilkanaście świadczeń), które obejmują: liczbę zasiłków stałych, liczbę zasiłków okresowych, liczbę zasiłków celowych, liczbę posiłków, liczbę usług opiekuńczych.

Tabela 4 Liczba udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń ogółem	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców
Miasto Boguchwała	Obszar 1	6 036	1 316	218,03
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	1 764	2 612	1 480,73
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	1 748	4 751	2 717,96
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	1 437	4 813	3 349,34
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	2 954	11 750	3 977,66
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	1 539	2 542	1 651,72
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	1 659	5 747	3 464,14
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	1 577	4 354	2 760,94
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	591	2 679	4 532,99
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1 588	1 833	1 154,28
Obszar całej gminy (zbiorczo)	Całość	20 893	42 397	2 029,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Boguchwale.

Grafika 4 Liczba udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Boguchwale.

Ważnym czynnikiem określającym skalę problemów społecznych jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Średnio dla gminy wskaźnik liczby klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców wynosi 14,84. Najwyższy jest notowany jest na obszarze nr 9 Sołectwo Zarzecze (23,69) z kolei najniższy na obszarach: nr 2 Sołectwo Kielanówka (7,94) oraz nr 7 Sołectwo Racławówka (8,44).

Tabela 5 Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba mieszkańców	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej ogółem	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców
Miasto Boguchwała	Obszar 1	6 036	93	15,41
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	1 764	14	7,94
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	1 748	35	20,02
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	1 437	23	16,01
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	2 954	39	13,20
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	1 539	21	13,65
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	1 659	14	8,44
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	1 577	34	21,56
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	591	14	23,69
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1 588	23	14,48
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**20 893**	**310**	**14,84**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Boguchwale.

Grafika 5 Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Boguchwale.

Przeprowadzając analizę poziomu problemów społecznych dla danego obszaru, warto jest sprawdzić wysokość udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców w 2021 r. Łączna średnia kwota świadczeń na 1 000 mieszkańców wynosi 33 864,89 zł. Najwyższy poziom świadczeń jest notowany w obszarach: nr 9 Sołectwo Zarzecze, nr 8 Sołectwo Wola Zgłobieńska oraz nr 3 Sołectwo

Lutoryż. Na przeciwległym biegunie znajduje się obszar nr 2 Sołectwo Kielanówka ze wskaźnikiem na poziomie 15 878,97 zł udzielonych świadczeń na 1 000 mieszkańców.

Tabela 6 Kwota udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba mieszkańców	Kwota udzielonych świadczeń ogółem	Kwota udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców
Miasto Boguchwała	Obszar 1	6 036	182 549,21	30 243,41
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	1 764	28 010,51	15 878,97
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	1 748	82 758,46	47 344,66
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	1 437	42 571,60	29 625,33
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	2 954	119 465,05	40 441,79
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	1 539	58 137,90	37 776,41
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	1 659	26 999,06	16 274,30
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	1 577	78 630,02	49 860,51
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	591	40 460	68 460,71
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1 588	47 957	30 199,72
Obszar całej gminy (zbiorczo)	Całość	20 893	707 539,25	33 864,89

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Boguchwale.

Grafika 6 Kwota udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Boguchwale.

W 2021 r. według danych pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Rzeszowie, liczba bezrobotnych wynosiła 609, co stanowiło 2,91% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Wskaźnik liczby osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wynosił w gminie Boguchwała 29,15 osób. Najmniej korzystną sytuację odnotowano w obszarach nr 10 Sołectwo Zgłobień – 30,86 oraz nr 1 Miasto Boguchwała – 30,82, z kolei najbardziej korzystną na obszarze nr 3 Sołectwo Lutoryż – 25,17.

Tabela 7 Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba mieszkańców	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców
Miasto Boguchwała	Obszar 1	6 036	186	30,82
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	1 764	51	28,91
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	1 748	44	25,17
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	1 437	40	27,84
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	2 954	84	28,44
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	1 539	45	29,24
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	1 659	48	28,93
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	1 577	46	29,17
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	591	16	27,07
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1 588	49	30,86
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**20 893**	**609**	**29,15**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Rzeszowie.

Grafika 7 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Rzeszowie.

Wskaźnik liczby mieszkańców długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wynosił w gminie Boguchwała 18,62. Najmniej korzystną sytuację odnotowano w obszarze nr 10 Sołectwo Zgłobień – 20,78, najbardziej korzystną na obszarze nr 3 Sołectwo Lutoryż – 14,87.

Tabela 8 Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba mieszkańców	długotrwale bezrobotni	Liczba osób długotrwale bezrobotnych

				na 1000 mieszkańców
Miasto Boguchwała	Obszar 1	6 036	120	19,88
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	1 764	33	18,71
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	1 748	26	14,87
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	1 437	26	18,09
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	2 954	53	17,94
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	1 539	29	18,84
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	1 659	31	18,69
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	1 577	28	17,76
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	591	10	16,92
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1 588	33	20,78
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**20 893**	**389**	**18,62**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Rzeszowie.

Grafika 8 Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Rzeszowie.

Kolejnym z analizowanych aspektów w sferze społecznej jest liczba osób z niepełnosprawnością na 1 000 mieszkańców. Według danych pozyskanych w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Osób Niepełnosprawnych, w 2021 r. w gminie Boguchwała liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność wynosiła 213 osób. Najwięcej osób z niepełnosprawnością, w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, odnotowano na obszarze 8 Sołectwo Wola Zgłobieńska (14,58). Najmniej osób niepełnosprawnych pobierających świadczenia na 1000 mieszkańców odnotowano na obszarze nr 2 Sołectwo Kielanówka (2,27).

Tabela 9 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność	Liczba mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców
Miasto Boguchwała	Obszar 1	67	6 036	11,10
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	4	1 764	2,27
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	15	1 748	8,58
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	18	1 437	12,53
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	26	2 954	8,80
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	11	1 539	7,15
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	23	1 659	13,86
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	23	1 577	14,58
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	8	591	13,54
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	18	1 588	11,34
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**213**	**20 893**	**10,19**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Grafika 9 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Kolejnym z analizowanych aspektów w sferze społecznej jest bezpieczeństwo publiczne. Do analizy wykorzystano dane pozyskane z Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie. Według gromadzonych przez policję statystyk, liczba przestępstw popełnionych w 2021 r. w gminie Boguchwała wynosiła 191, z czego najwięcej odnotowano na obszarze nr 1 Miasto Boguchwała (79) co stanowi niemal 42% wszystkich przestępstw. Wartość referencyjna wskaźnika liczby przestępstw na 1 000 mieszkańców w gminie wynosi 9,14. Najwyższe wartości odnotowano w obszarach nr 1 Miasto Boguchwała (13,09)

nr 7 Sołectwo Racławówka (10,85) oraz nr 8 Sołectwo Wola Zgłobieńska(10,78), najmniejsze na obszarach nr 2 Sołectwo Kielanówka (4,54) oraz nr 4 Sołectwo Mogielnica (4,87).

Tabela 10 Liczba przestępstw na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba mieszkańców	Przestępstwa	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
Miasto Boguchwała	Obszar 1	6 036	79	13,09
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	1 764	8	4,54
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	1 748	15	8,58
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	1 437	7	4,87
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	2 954	21	7,11
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	1 539	9	5,85
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	1 659	18	10,85
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	1 577	17	10,78
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	591	4	6,77
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1 588	13	8,19
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**20 893**	**191**	**9,14**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie.

Grafika 10 Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie.

W 2021 r. liczba ofiar przemocy domowej, zgodnie z danymi MOPS, wynosi 67. W przypadku liczby ofiar przemocy na 1 000 mieszkańców wskaźnik ten wynosi 3,21. Zdecydowanie najwyższa wartość odnotowano na obszarze nr 9 Sołectwo Zarzecze (11,84). Niższą wartością wskaźnika niż średnia dla całej gminy charakteryzują się obszary: nr 1 Miasto Boguchwała, nr 2 Sołectwo Kielanówka, nr 4 Sołectwo Mogielnica, nr 6 Sołectwo Nosówka oraz nr 10 Sołectwo Zgłobień.

Tabela 11 Liczba ofiar przemocy domowej na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba mieszkańców	Przemoc domowa*	Liczba ofiar przemocy domowej (dane MOPS)	Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców (dane MOPS)
Miasto Boguchwała	Obszar 1	6 036	19	19	3,15
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	1 764	3	3	1,70
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	1 748	6	6	3,43
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	1 437	2	2	1,39
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	2 954	10	10	3,39
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	1 539	3	3	1,95
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	1 659	7	7	4,22
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	1 577	7	7	4,44
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	591	7	7	11,84
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1 588	3	3	1,89
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**20 893**	**67**	**67**	**3,21**

**na podstawie Niebieskich Kart - liczba ofiar (dane Policji)*

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Grafika 11 Liczba ofiar przemocy domowej na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Według danych służb pomocy społecznej z 2021 roku w gminie Boguchwała liczba osób uzależnionych od alkoholu wynosiła 19 osób. Najpoważniejsze natężenie problemu alkoholizmu, biorąc pod uwagę liczbę osób uzależnionych, wystąpiło na obszarach nr 1 Miasto Boguchwała oraz nr 3 Sołectwo Lutoryż. Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby uzależnionych od alkoholu w stosunku do liczby mieszkańców,

najwyższą wartość wskaźnika odnotowano na obszarze nr 3 Sołectwo Lutoryż, nieco niższy na obszarze nr 6 Sołectwo Nosówka.

Tabela 12 Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba mieszkańców	Liczba osób uzależnionych od alkoholu	Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców
Miasto Boguchwała	Obszar 1	6 036	7	1,16
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	1 764	1	0,57
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	1 748	5	2,86
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	1 437	0	0,00
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	2 954	0	0,00
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	1 539	3	1,95
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	1 659	2	1,21
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	1 577	0	0,00
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	591	0	0,00
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1 588	1	0,63
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**20 893**	**19**	**0,91**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Boguchwale.

Grafika 12 Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w w Boguchwale

W gminie Boguchwała w 2021 roku odnotowano łącznie 165 zdarzeń w ruchu drogowym – wypadków (wypadek drogowy - to zdarzenie, gdzie oprócz strat materialnych są osoby poszkodowane biorące udział w zdarzeniu - kierujący, pasażerowie, piesi).

W przypadku wskaźnika liczby zdarzeń drogowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wartość powyżej średniej dla gminy Boguchwała (7,90) wystąpiła na obszarach – nr 1 Miasto Boguchwała (14,25)

nr 9 Sołectwo Zarzecze (13,54), nr 7 Sołectwo Racławówka (9,04) oraz nr 3 Sołectwo Lutoryż (8,58). Wpływ na taki stan rzeczy może mieć stan infrastruktury drogowej oraz funkcjonujący układ komunikacyjny.

Tabela 13 Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba mieszkańców	Zdarzenia w ruchu drogowym	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców
Miasto Boguchwała	Obszar 1	6 036	86	14,25
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	1 764	4	2,27
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	1 748	15	8,58
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	1 437	0	0,00
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	2 954	14	4,74
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	1 539	7	4,55
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	1 659	15	9,04
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	1 577	9	5,71
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	591	8	13,54
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1 588	7	4,41
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**20 893**	**165**	**7,90**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie.

Grafika 13 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie.

Ostatnią analizowaną w obszarze społecznym zmienną jest aktywność mieszkańców, wyrażona liczbą organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców. Na terenie miasta Boguchwała zarejestrowanych jest 39 organizacji pozarządowych (podając za https://spis.ngo.pl/), co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców

daje wskaźnik 6,46. Poza tym na obszarze Sołectwa Mogielnica odnotowano funkcjonowanie 1 NGO. Na pozostałych obszarach administracyjnych nie zarejestrowano żadnych organizacji pozarządowych.

Tabela 14 Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Miasto Boguchwała	Obszar 1	6 036	39	6,46
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	1 764	0	0,00
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	1 748	0	0,00
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	1 437	1	0,70
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	2 954	0	0,00
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	1 539	0	0,00
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	1 659	0	0,00
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	1 577	0	0,00
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	591	0	0,00
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1 588	0	0,00
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**20 893**	**40**	**1,91**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony https://spis.ngo.pl/

Grafika 14 Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KRS

4.3 Wskaźniki gospodarcze

W związku z miejsko-wiejskim charakterem badanej gminy wskaźniki gospodarcze mocno różnicują wyróżnione obszary. Ze względu na pełnienie ważnych funkcji społeczno-gospodarczych przez miasto Boguchwała, naturalnym wydaje się zagęszczenie działalności gospodarczych na obszarze miejskim.

Jednak zgromadzone dane przedstawione w tabeli i na kartogramie zaprzeczają tej hipotezie. Najwyższa liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych w stosunku do liczby mieszkańców znajduje się na obszarze 7 Racławówka. Najmniej zarejestrowanych działalności w stosunku do liczby mieszkańców znajduje się na obszarze 8 Wola Zgłobieńska.

Tabela 15 Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w ogólnej liczbie	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do wyrejestrowanych
Miasto Boguchwała	Obszar 1	74,7	9,3%	2,1
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	72,0	5,5%	1,2
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	57,2	16,0%	1,8
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	50,8	5,5%	1,0
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	56,2	10,2%	3,4
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	71,5	5,5%	6,0
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	81,4	11,1%	2,5
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	47,6	14,7%	3,7
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	67,7	5,0%	2,0
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	52,9	14,3%	4,0
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Gmina razem**	**65,1**	**9,7%**	**2,3**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

Grafika 15 Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

4.4 Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne

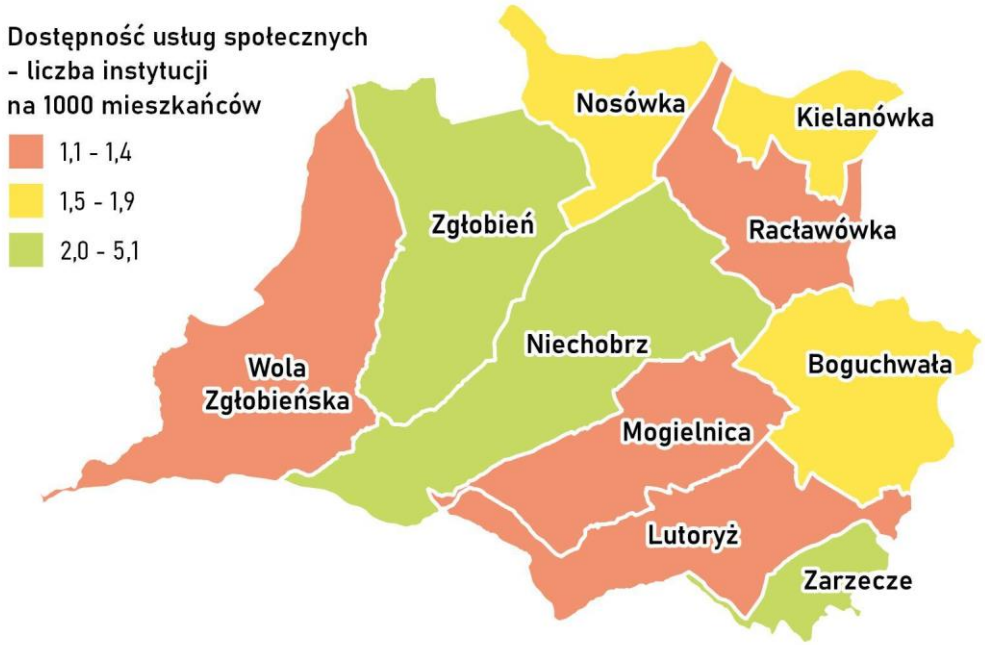
Dostępność usług oraz ich dywersyfikacja są istotne i mają wpływ na jakość życia mieszkańców. Gmina Boguchwała jest ośrodkiem miejsko-wiejskim – z miastem jako siedzibą i centrum administracyjnym gminy. Poza możliwością załatwienia spraw urzędowych, Miasto świadczy również szeroki wachlarz usług społecznych. W przypadku dostępu do usług społecznych (biblioteki, instytucje kultury, świetlice) na 1 000 mieszkańców najlepiej przedstawia się sytuacja w obszarze nr 9 Sołectwo Zarzecze. Najgorszą sytuacją odnotowano na obszarach: Miasto Boguchwała, Sołectwo Niechobrz, Sołectwo Kielanówka oraz Sołectwo Lutoryż.

Tabela 16 Dostępność usług społecznych na 1 000 mieszkańców

Obszar administracyjny	LP.	Liczba instytucji kultury, bibliotek i świetlic	Apteki, banki, poczta, urząd	Liczba mieszkańców	Dostępność do usług społecznych (apteki, biblioteki, banki, poczta, urząd, instytucje kultury, świetlice)
Miasto Boguchwała	Obszar 1	2	9	6 036	1,8
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	2	1	1 764	1,7
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	2	0	1 748	1,1
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	2	0	1 437	1,4
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	3	3	2 954	2,0
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	3	0	1 539	1,9
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	2	0	1 659	1,2
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	2	0	1 577	1,3
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	2	1	591	5,1
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	2	2	1 588	2,5
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**22**	**16**	**20 893**	**1,8**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Grafika 16 Dostępność usług społecznych na 1 000 mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

4.5 Wskaźniki środowiskowe

Zgodnie z przeprowadzoną inwentaryzacją, liczba nieruchomości, na których zidentyfikowano wyroby azbestowe wynosi aż 1 508 budynków. Aby zobrazować problem występowania azbestu na terenie gminy, odniesiono liczbę nieruchomości zawierających azbest do powierzchni danej jednostki. Największą koncentrację nieruchomości na km^2, na których zidentyfikowano wyroby azbestowe, odnotowano na obszarach: nr 6 Sołectwo Nosówka, nr 8 Sołectwo Wola Zgłobieńska oraz nr 10 Sołectwo Zgłobień. Najlepsza sytuacja w gminie występuje na obszarze nr 3 Sołectwo Lutoryż.

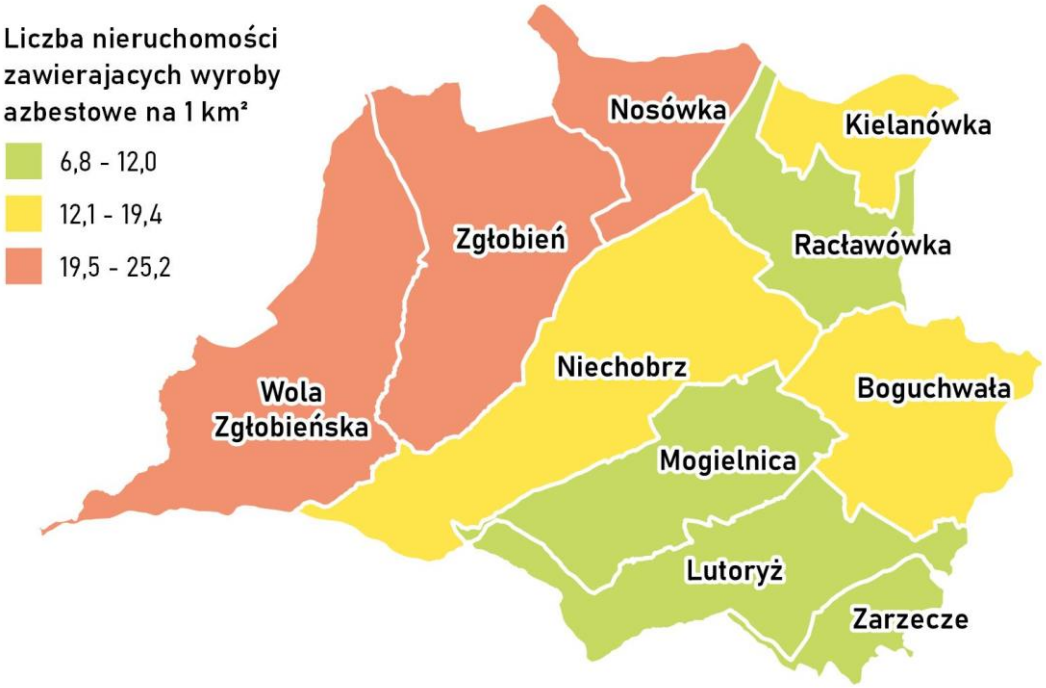
Tabela 17 Liczba nieruchomości zawierających wyroby azbestowe na km^2

Obszar administracyjny	LP.	Masa azbestu na nieruchomościach, na których zidentyfikowano wyroby azbestowe [kg]	Liczba nieruchomości, na których zidentyfikowano wyroby azbestowe [obiekty]	powierzchnia [ha]	powierzchnia [km2]	Liczba nieruchomości zawierajacych wyroby azbestowe / km2
Miasto Boguchwała	Obszar 1	177 590	122	910,92	9,11	13,3
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	92 270	73	374,18	3,74	19,4
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	83 139	61	898,67	8,99	6,8
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	144 675	101	842,01	8,42	12,0
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	396 408	273	1 580,97	15,81	17,3
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	217 796	151	600,11	6,00	25,2

Sołectwo Racławówka	Obszar 7	102 901	76	645,69	6,46	11,7
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	518 567	342	1 478,42	14,78	23,2
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	47 430	30	258,30	2,58	11,5
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	395 290	280	1 307,07	13,07	21,4
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**2 176 065**	**1 508**	**8 896,34**	**88,96**	**17,0**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Grafika 17 Liczba nieruchomości zawierających wyroby azbestowe na km2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

W gminie Boguchwała tereny zielone zajmują powierzchnię 13 902 857 m^2, co stanowi 15,6% ogólnej powierzchni gminy. Dostęp do trenów zielonych (parków, zieleńców) ma wymierny wpływ na jakość życia mieszkańców, szczególnie w związku ze starzeniem się społeczności lokalnej, wychowaniem młodego pokolenia oraz zachodzącymi zmianami klimatycznymi. Zgodnie ze zgromadzonymi danymi, do najbardziej zielonych jednostek należy zaliczyć obszar nr 8 Sołectwo Wola Zgłobieńska oraz obszar nr 3 Sołectwo Lutoryż. Należy podkreślić, że wskaźnik dotyczy terenów zielonych w zasobie gminy, urządzonych, zagospodarowanych w sposób umożliwiający bezpośrednie korzystanie (parki, skwery). Wskaźnik nie obejmuje terenów nie będących w zarządzie gminy. Gmina Boguchwała jest jednostką z bogatym dziedzictwem przyrodniczym (tereny zielone, pomniki przyrody). Przeważająca część gminy położona jest w granicach Pogórza Rzeszowskiego. Charakterystyczną cechą obszaru gminy Boguchwała jest rzeźba wyżynna, z licznymi dolinami potoków, jarami i wąwozami. Znaczną jej część stanowią użytki rolne. Gmina Boguchwała leży w obszarze Strzyżowsko-Sędziszowskiego Obszaru Chronionego

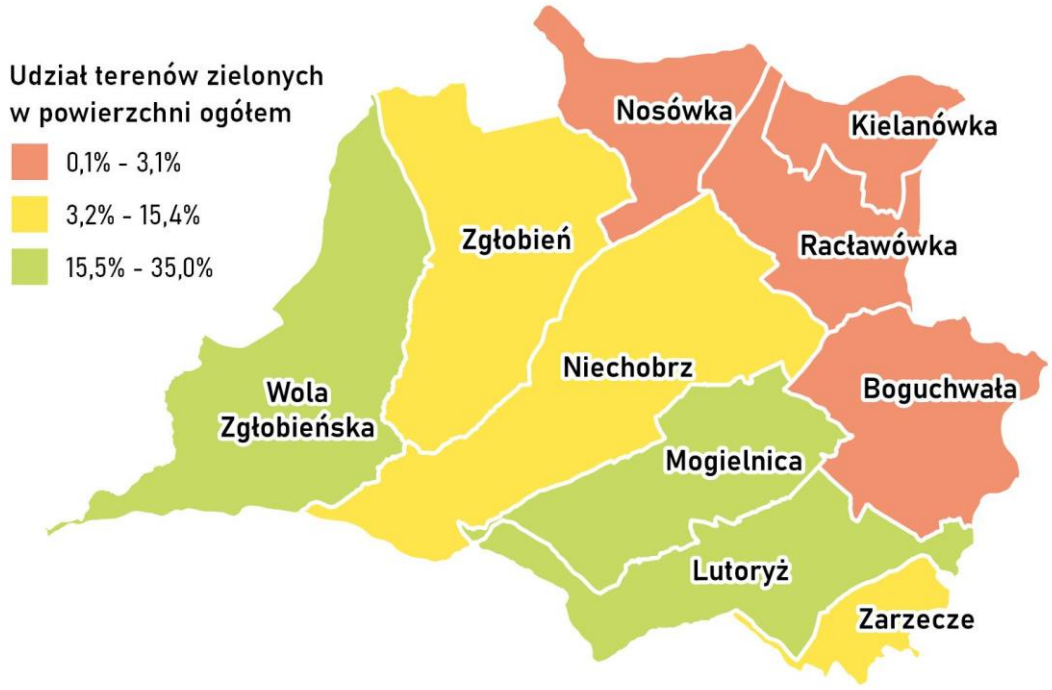
Krajobrazu, który zajmuje powierzchnię 14 336 ha i rozpościera się na terenie trzech powiatów. Obszar ten bardzo ciekawy krajobrazowo charakteryzuje się dużą różnorodnością ukształtowania powierzchni. Występują tu wąwozy lessowe, podmokłe łąki i spore kompleksy leśne. W jednym z nich niedaleko Czudca utworzono rezerwat „Wielki Las", aby chronić starodrzew bukowy i stanowiska kłokoczki południowej. Tereny użytkowane rolniczo poprzecinane są śródpolnymi zadrzewieniem..

Tabela 18 Udział terenów zielonych, urządzonych w zasobie miejskim

Obszar administracyjny	LP.	Powierzchnia terenów zielonych (m^2)	Udział terenów zielonych w powierzchni ogółem
Miasto Boguchwała	Obszar 1	278 562	3,1%
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	2 665	0,1%
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	2 770 963	30,8%
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	1 599 938	19,0%
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	2 440 775	15,4%
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	151 921	2,5%
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	167 143	2,6%
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	5 172 807	35,0%
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	198 195	7,7%
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1 119 888	8,6%
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**13 902 857**	**15,6%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Grafika 18 Udział terenów zielonych w powierzchni ogółem

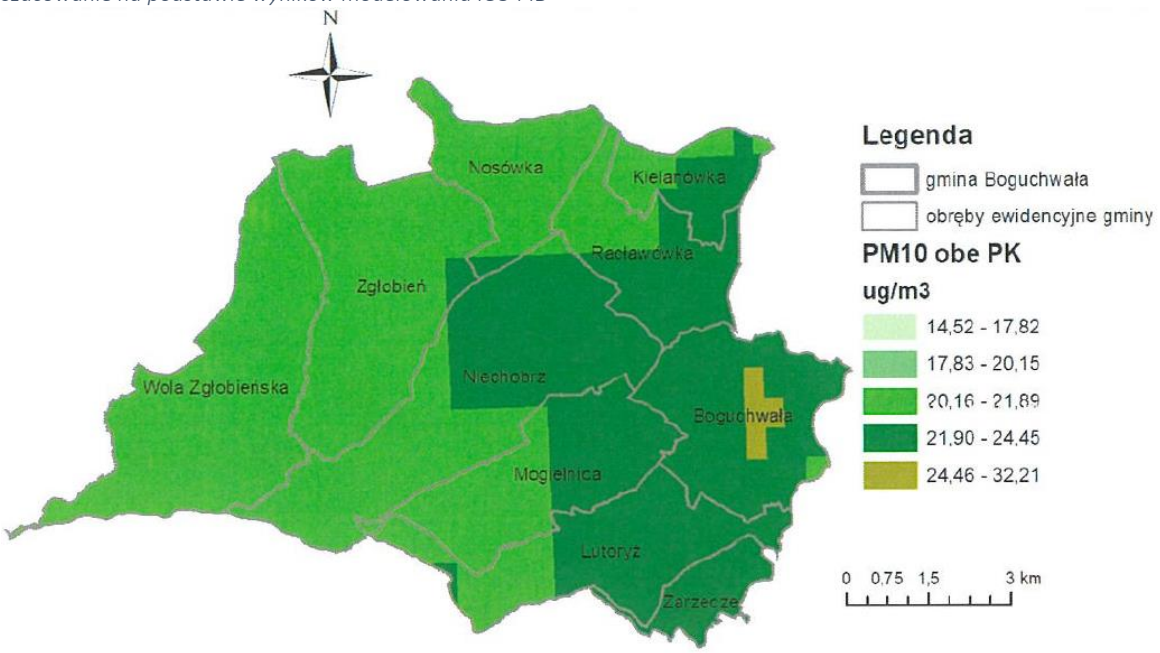
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Następna analizowana zmienna dotyczy wskaźnika jakościowego - jakości powietrza, który istotnie wpływa na jakość życia mieszkańców gminy. Na terenie gminy Boguchwała nie ma zlokalizowanej stacji

monitoringu powietrza, na której prowadzone są badania jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Jakość powietrza na tym terenie za rok 2019 opracowano na podstawie wyników modelowania zanieczyszczenia powietrza wykonanego na poziomie krajowym przez Zakład Modelowania Atmosfery i Klimatu Instytutu Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz obiektywnego szacowania w oparciu o wyniki badań jakości powietrza prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz modelowania IOŚ-PIB.

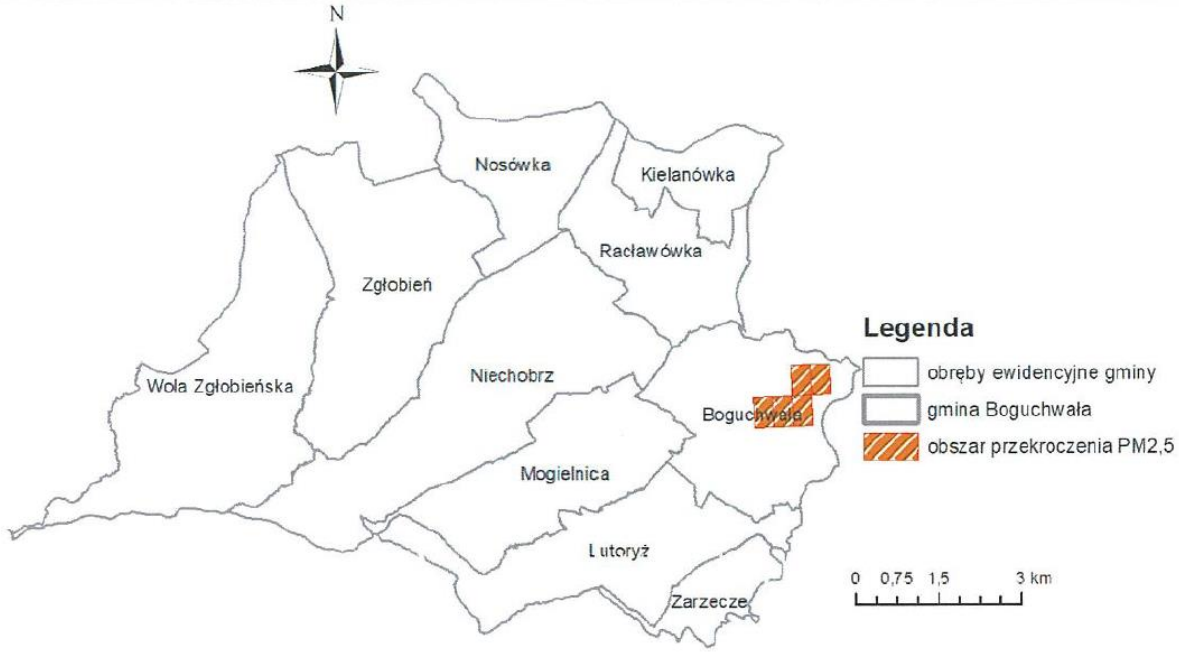
Modelowanie matematyczne obejmowało: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, pył zawieszony PMI10, pył zawieszony PM2,5, benzo(a)piren oraz ozon. Modelowanie wykonane zostało na podstawie danych o emisjach zanieczyszczeń do powietrza oraz danych meteorologicznych. Poprawność modelu zweryfikowana została na podstawie wyników pomiarów ze stacji monitoringu powietrza w województwie podkarpackim.

Grafika 19 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PMI0 na terenie gminy Boguchwała w 2019 r. - obiektywne szacowanie na podstawie wyników modelowania IOŚ-PIB

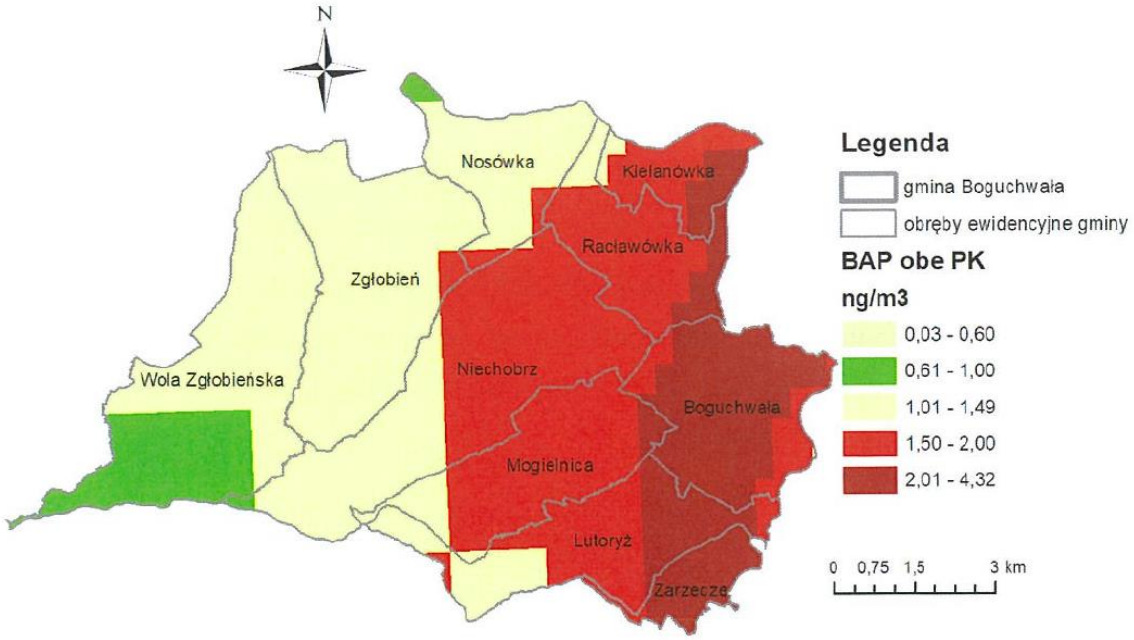
Źródło: Stan środowiska na terenie Gminy Boguchwała w 2019 r. w świetle badań realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Srodowiska, Rzeszów, sierpień 2020 r.

Grafika 20 Wyznaczony obszar przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego PM2,5 (poziom 20 pug/m) na terenie gminy Boguchwała w 2019 r. - obiektywne szacowanie na podstawie wyników modelowania IOŚ-PIB*

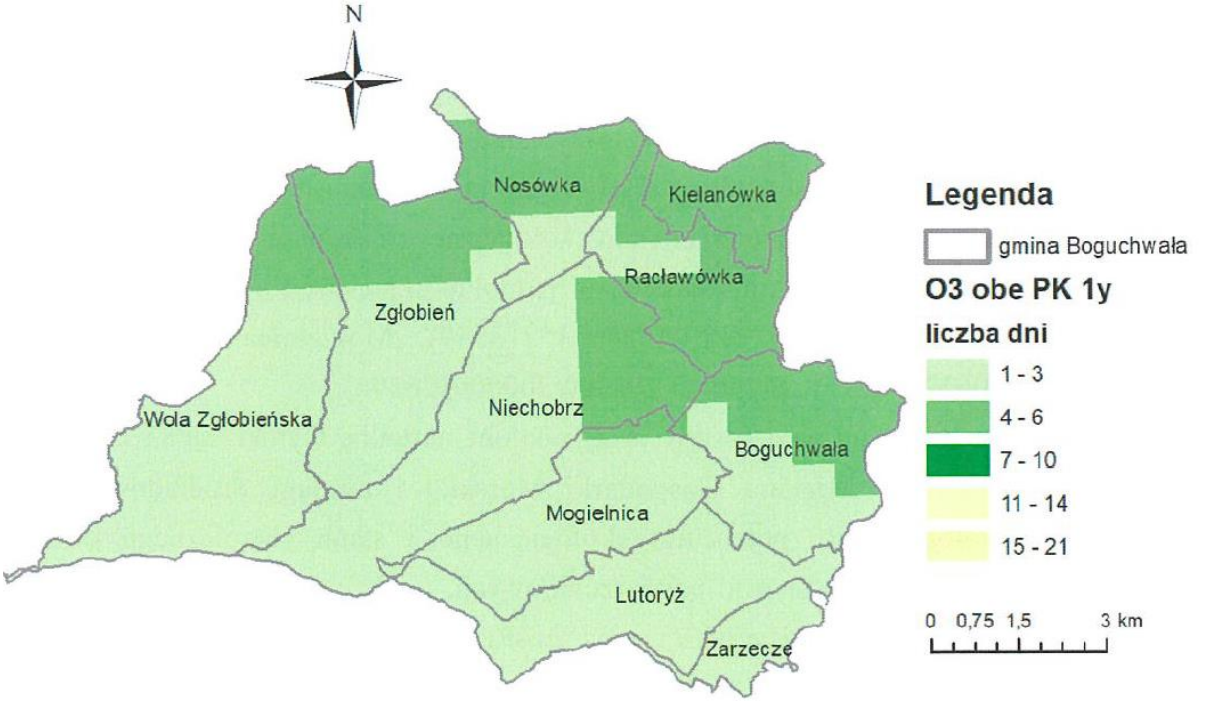
Źródło: Stan środowiska na terenie Gminy Boguchwała w 2019 r. w świetle badań realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Srodowiska, Rzeszów, sierpień 2020 r.

Grafika 21 Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu na terenie gminy Boguchwała w 2019 r. - obiektywne szacowanie na podstawie wyników modelowania IOŚ-PIB

Źródło: Stan środowiska na terenie Gminy Boguchwała w 2019 r. w świetle badań realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Srodowiska, Rzeszów, sierpień 2020 r.

Grafika 22 Liczba dni z przekroczeniem wartości docelowej ozonu na terenie gminy Boguchwała w 2019 r. — wyniki modelowania IOŚ-PIB

Źródło: Stan środowiska na terenie Gminy Boguchwała w 2019 r. w świetle badań realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Srodowiska, Rzeszów, sierpień 2020 r.

Istotny wpływ na jakość powietrza ma ponadto przebieg dróg oraz natężenie ruchu (często związane z koncentracją podmiotów gospodarczych, czy punktów świadczących usługi publiczne). Na potrzeby niniejszego opracowania dokonano jakościowej oceny wskaźnika. Na podstawie dostępnych danych stwierdzono, że na obszarze gminy dotrzymane zostały wartości kryterialne w zakresie wszystkich substancji, dla których dokonuje się oceny jakości powietrza, oprócz benzo(a)pirenu.

Ze względu na zagęszczenie zabudowy, przebieg głównych traktów komunikacyjnych oraz zagęszczenie usług publicznych, najniżej ocenianą jednostką pod kątem jakości powietrza jest obszar nr 1 Miasto Boguchwała. Oceny dokonano wyłącznie na podstawie badań jakości powietrza dla 10 obszarów gminy Boguchwała.

Tabela 19 Jakość powietrza

Obszary porównawcze		Niski	Średni	Wysoki
Miasto Boguchwała	Obszar 1			
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2			
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3			
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4			
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5			
Sołectwo Nosówka	Obszar 6			
Sołectwo Racławówka	Obszar 7			
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8			
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9			
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ.

4.6 Wskaźniki techniczne

Przegląd wskaźników technicznych ma zobrazować kondycję danego obszaru oraz wstępnie wskazać jego bariery, które utrudniają bądź uniemożliwiają jego rozwój, a także negatywnie oddziałują na jakość życia mieszkańców. Zazwyczaj centrum miast to obszar o dużej koncentracji obiektów zabytkowych, co jednocześnie jest związane ze szczególnym zapotrzebowaniem na prowadzenie prac inwestycyjnych, czy konserwatorskich. W gminie Boguchwała znajduje się łącznie 183 obiekty zabytkowe. W mieście łącznie zlokalizowanych jest 41 obiektów zabytkowych.

Jednostką z największą liczbą zabytków w stosunku do zajmowanej powierzchni jest obszar nr 1 miasto Boguchwała (4,5). W następnej kolejności są obszary nr 7 Sołectwo Racławówka ze wskaźnikiem liczby zabytków na km^2 wynoszącą 2,9 oraz obszar nr 10 Sołectwo Zgłobień ze wskaźnikiem na poziomie 2,7. Przedstawiona liczba zabytków opiera się na zapisach Gminnej Ewidencji Zabytków.

Tabela 20 Liczba zabytków na km^2

Obszar administracyjny	LP.	powierzchnia [km2]	Liczba zabytków	Liczba zabytków na km2
Miasto Boguchwała	Obszar 1	9,11	41	4,5
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	3,74	6	1,6
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	8,99	8	0,9
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	8,42	8	1,0
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	15,81	16	1,0
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	6,00	12	2,0
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	6,46	19	2,9
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	14,78	33	2,2
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	2,58	5	1,9
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	13,07	35	2,7
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**88,96**	**183**	**2,1**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Grafika 23 Liczba zabytków na km²

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Dla opisania kondycji miasta w zakresie infrastruktury, przeprowadzono analizę liczby obiektów użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności w stosunku do powierzchni miasta. Zbierając dane brano pod uwagę konieczność dokonania termomodernizacji oraz innych działań na rzecz optymalizacji energetycznej.

Na terenie gminy Boguchwała budynki użyteczności publicznej zostały dostosowane (lub dostosowane częściowo) w zakresie energooszczędności. Budynki były modernizowane w latach 2010-2012, (ocieplenia, wymiana okien), natomiast na chwilę obecną nadal nie spełniają norm WT 2021. Stanowi to 100% wszystkich budynków użyteczności publicznej w mieście. Analiza danych wykazała, że najwięcej obiektów użyteczności publicznej koniecznych do poddania procesowi głębokiej termomodernizacji znajduje się na obszarze nr 1 Miasto Boguchwała. Jako, że budynki użyteczności publicznej stanowią w dużej mierze bazę dla podejmowanych miękkich (społecznych) działań rewitalizacyjnych, działania z zakresu energooszczędności powinny być podejmowane w jak najszerszym zakresie. Jako, iż de facto wszytskie obiekty użyteczności publicznej w gminie Boguchwała podlegały częściowej termomodernizacji oraz wszytskie wymagają dalszych prac w zakresie dostosowania do norm WT 2021, nie dokonano analizy porównawczej dla jednostek administracyjnych gminy w zakresie wskazanego wskaźnika.

Kolejną zmienną obrazującą stopień degradacji technicznej obszarów jest wskaźnik odnoszący się do poziomu zniszczenia budynków oraz ich zapotrzebowania na prace remontowe. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były informacje zawarte w dokumentach miejskich, a także informacje uzyskane od poszczególnych właścicieli i zarządców, jak również wizje lokalne w terenie. W analizie

wzięto pod uwagę problem degradacji zarówno obiektów kubaturowych, jak i elementów infrastruktury liniowej oraz przestrzeni publicznych. Za tereny najbardziej wymagające inwestycji remontowych uznano obszar nr 1 Miasto Boguchwała. Wyższy niż w pozostałych jednostkach poziom degradacji może wynikać po części z dużej liczby ludności zamieszkujących te obszary i korzystających z tej infrastruktury. Miasto Boguchwała, stanowiące centrum gminy, wraz z otaczającymi je obszarami, stanowi miejsce koncentracji tego problemu, które w szczególności powinno zostać objęte działaniami rewitalizacyjnymi.

Tabela 21 Poziom degradacji technicznej

Obszar administracyjny	LP.	Niski	Średni	Wysoki	Bardzo wysoki
Miasto Boguchwała	Obszar 1				
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2				
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3				
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4				
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5				
Sołectwo Nosówka	Obszar 6				
Sołectwo Racławówka	Obszar 7				
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8				
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9				
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10				
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**				

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Kolejnym analizowanym wskaźnikiem z zakresu sfery technicznej jest liczba udogodnień przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością, mierzona:

- Liczbą toalet publicznych dostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami,
- Liczbą miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami,
- Liczbą przejść dla pieszych z udogodnieniami dla osób z niepełnosprawnościami.

Mając na uwadze konieczność wprowadzania udogodnień dla osób o specjalnych potrzebach w związku z zapisami Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2020 poz. 1062), dostępność powinna zostać zapewniona w szczególności w wymiarze architektonicznym, cyfrowym i informacyjno-komunikacyjnym. Obszary, w których występuje zagęszczenie usług publicznych lub występuje aktywność gospodarcza (np. centrum) mają potencjał rozwojowy. Jednakże w celu zapewnienia i umożliwienia rozwoju koniecznym jest techniczne przystosowanie obiektów i terenów oraz likwidacja barier przestrzennych. W związku z rozwojem sposobów realizowania usług (w tym usług publicznych), starzeniem się społeczności lokalnej, czy zmianą modelu handlu, pewne obszary miast tracą swoje funkcje. Na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale, oszacowano, iż co najmniej 51 obiektów w gminie spełnia techniczne wytyczne w zakresie dostępności. Średnia wartość wskaźnika dla miasta wyniosła 0,24. Największa liczba obiektów użyteczności publicznej

dostosowanych do osób ze specjalnymi potrzebami zlokalizowanych jest na obszarze nr 1 Miasto Boguchwała.

Tabela 22 Liczba obiektów dostosowanych do osób ze szczegolnymi potrzebami / Liczba osób z niepełnosprawnością

Obszar administracyjny	LP.	Liczba osób z niepełnosprawnością	Liczba obiektów dostosowanych do osób ze szczegolnymi potrzebami	Liczba obiektów dostosowanych do osób ze szczegolnymi potrzebami / Liczba osób z niepełnosprawnością
Miasto Boguchwała	Obszar 1	67	12	0,18
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	4	4	1,00
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	15	3	0,20
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	18	4	0,22
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	26	6	0,23
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	11	6	0,55
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	23	4	0,17
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	23	4	0,17
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	8	4	0,50
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	18	4	0,22
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**213**	**51**	**0,24**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Boguchwale.

Kolejnym analizowanym wskaźnikiem jest ogólna liczba budynków w przeliczeniu na powierzchnię. Dane dla poszczególnych jednostek przedstawia poniższa tabela. Zagęszczenie zabudowy wskazywać może na większe koszty jej utrzymania i konserwacji. Wartość przeliczeniowa wskaźnika w przypadku całej gminy wynosi 87,08. Największe zagęszczenie zabudowy charakteryzuje obszary: nr 1 Miasto Boguchwała oraz nr 2 Sołectwo Kielanówka, a wartość wskaźnika znacznie przewyższa przeciętną wartość dla gminy.

Tabela 23 Liczba budynków ogółem w przeliczeniu na powierzchnię

Obszar administracyjny	LP.	Liczba budynków ogółem	powierzchnia [km2]	Liczba budynków w przeliczeniu na powierzchnię
Miasto Boguchwała	Obszar 1	1541	9,11	169,17
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	558	3,74	149,12
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	722	8,99	80,34
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	802	8,42	95,25
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	1253	15,81	79,25
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	608	6,00	101,31
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	681	6,46	105,47
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	552	14,78	37,34
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	284	2,58	109,95
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	746	13,07	57,07
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Całość**	**7747**	**88,96**	**87,08**

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy ewidencyjnej miasta.

4.7 Podsumowanie

Przeprowadzona analiza czynników problemowych miała na celu identyfikację obszaru zdegradowanego, co pozwoliło na wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych,
- środowiskowych,
- przestrzenno-funkcjonalnych,
- technicznych.

Stopień i skalę negatywnych zjawisk obrazują mierniki opisujące powyższe sfery. W przedmiotowym dokumencie poddano analizie wszystkie wymienione sfery, bazując na danych pozyskanych z różnych źródeł oraz ogólnodostępnych opracowań, czy raportów. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, największy nacisk położono na analizę sfery społecznej, dla której zakres danych jest najszerszy, a katalog wskaźników najbardziej rozbudowany z uwagi na możliwość pozyskania wiarygodnych, porównywalnych danych. Poniżej zestawiono bilans wskaźników w formie zbiorczych tabel obrazujących poziom natężenia negatywnych zjawisk społecznych. Kolejne zestawienie prezentuje natomiast syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej. W pierwszej kolejności policzono średnie, a następnie uzyskane wartości poddano normalizacji (odchylenie standardowe). W ten sposób uzyskano porównywalny, syntetyczny wskaźnik degradacji.

Analiza czynników wskazujących na konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że obszarami szczególnie problemowymi w gminie Boguchwała są:

- **Obszar 8 Sołectwo Wola Zgłobieńska**
- **Obszar 9 Sołectwo Zarzecze**
- **Obszar 10 Sołectwo Zgłobień**

W tych obszarach koncentrują się negatywne zjawiska społeczne oraz istnieje możliwość nasilenia tych zjawisk i ich przenikania na pozostałe części miasta. Wartość syntetycznego wskaźnika degradacji w obszarze społecznym, we wskazanych obszarach, była najwyższa spośród wszystkich jednostek. Wskazuje to na konieczność podjęcia skutecznej interwencji rewitalizacyjnej zarówno w wymiarze społecznym, jak i infrastrukturalnym. Na wskazanych obszarach koniecznie należy wprowadzić zmiany, dzięki którym ich mieszkańcom będzie się lepiej żyło, pracowało i spędzało czas wolny.

Tabela 24 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Jednostka porównawcza	Lp.	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Kwota udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Miasto Boguchwała	Obszar 1	-2,49	-1,82	1,16	30,82	19,88	13,09	14,25	3,15	15,41	218,03	28 983,47	11,10	6,46
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	4,54	-13,04	0,57	28,91	18,71	4,54	2,27	1,70	7,94	1 480,73	15 878,97	2,27	0,00
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	-4,58	8,01	2,86	25,17	14,87	8,58	8,58	3,43	20,02	2 717,96	47 344,66	8,58	0,00
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	-3,48	8,35	0,00	27,84	18,09	4,87	0,00	1,39	16,01	3 349,34	29 625,33	12,53	0,70
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	-3,05	-6,77	0,00	28,44	17,94	7,11	4,74	3,39	13,20	3 977,66	40 441,79	8,80	0,00
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	-1,30	13,65	1,95	29,24	18,84	5,85	4,55	1,95	13,65	1 651,72	37 776,41	7,15	0,00
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	1,81	24,11	1,21	28,93	18,69	10,85	9,04	4,22	8,44	3 464,14	16 274,30	13,86	0,00
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	3,80	8,88	0,00	29,17	17,76	10,78	5,71	4,44	21,56	2 760,94	54 682,95	14,58	0,00
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	-1,69	22,00	0,00	27,07	16,92	6,77	13,54	11,84	23,69	4 532,99	68 460,71	13,54	0,00
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	-6,93	-3,15	0,63	30,86	20,78	8,19	4,41	1,89	14,48	1 154,28	30 199,72	11,34	0,00
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Gmina razem**	**-1,63**	**2,63**	**0,91**	**29,15**	**18,62**	**9,14**	**7,90**	**3,21**	**14,84**	**2 029,24**	**33 864,89**	**10,19**	**1,91**

Źródło: opracowanie własne

Tabela 25 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane

Jednostka porównawcza	Lp.	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba ofiar przemocy na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Kwota udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik degradacji
Miasto Boguchwała	Obszar 1	0,31	0,65	0,33	1,29	1,01	1,79	1,63	-0,19	-0,01	-1,69	-0,48	0,19	-2,83	2,00
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	-1,60	1,57	-0,28	0,16	0,29	-1,26	-0,96	-0,67	-1,45	-0,77	-1,27	-2,15	0,35	-8,04
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	0,88	-0,16	2,08	-2,06	-2,10	0,19	0,41	-0,10	0,89	0,14	0,63	-0,48	0,35	0,66
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	0,58	-0,19	-0,86	-0,48	-0,10	-1,14	-1,45	-0,77	0,11	0,60	-0,44	0,57	0,01	-3,56
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	0,47	1,05	-0,86	-0,12	-0,19	-0,34	-0,43	-0,12	-0,43	1,06	0,21	-0,42	0,35	0,23
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	-0,01	-0,63	1,15	0,35	0,37	-0,79	-0,47	-0,59	-0,35	-0,64	0,05	-0,86	0,35	-2,06
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	-0,86	-1,49	0,38	0,17	0,27	0,99	0,51	0,16	-1,35	0,68	-1,25	0,93	0,35	-0,51
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	-1,40	-0,23	-0,86	0,31	-0,31	0,97	-0,22	0,23	1,18	0,17	1,07	1,12	0,35	2,38
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	0,10	-1,31	-0,86	-0,93	-0,82	-0,46	1,48	2,66	1,59	1,46	1,90	0,84	0,35	6,00
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	1,52	0,75	-0,21	1,31	1,57	0,04	-0,50	-0,61	-0,18	-1,01	-0,41	0,25	0,35	2,89

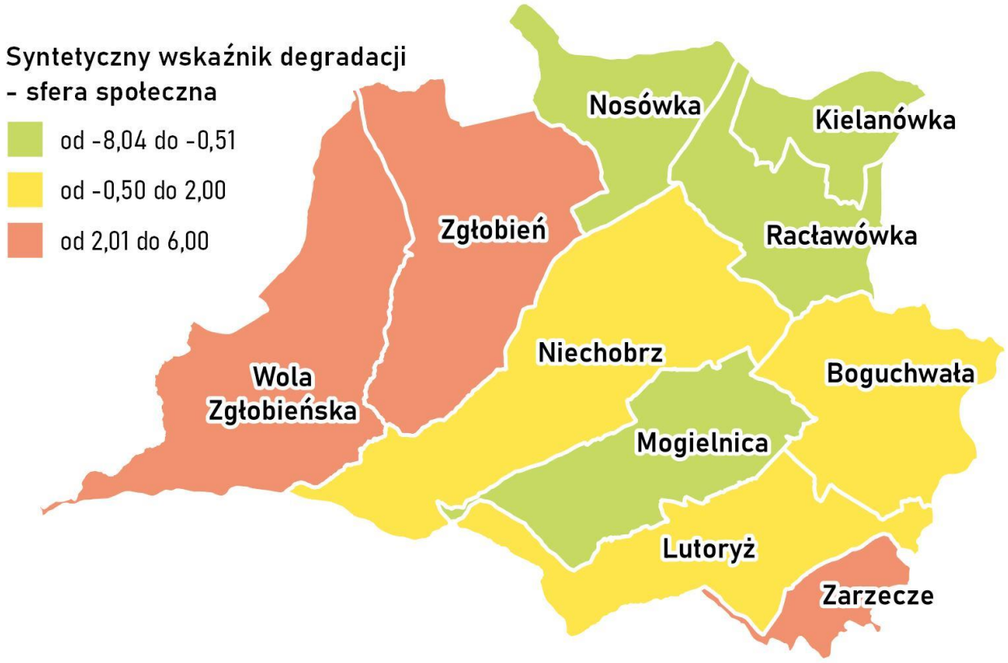
Źródło: opracowanie własne

Tabela 26 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery

Jednostka porównawcza	Lp.	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w ogólnej liczbie	Liczba nieruchomości zawierających wyroby azbestowe / km2	Ilość wyrobów/ mieszkańca [kg/mieszkańca]	Udział budynków zawierających azbest w ogólnej liczbie	Udział terenów zielonych w powierzchni ogółem	Dostępność do usług społecznych (apteki, biblioteki, banki, poczta, urząd, instytucje kultury, świetlice)	Liczba zabytków na km2	Liczba budynków w przeliczeniu na powierzchnię
Miasto Boguchwała	Obszar 1	74,7	9,3%	13,3	29,4	7,9%	3,1%	1,8	4,5	169,2
Sołectwo Kielanówka	Obszar 2	72,0	5,5%	19,4	52,3	13,0%	0,1%	1,7	1,6	149,1
Sołectwo Lutoryż	Obszar 3	57,2	16,0%	6,8	47,6	8,5%	30,8%	1,1	0,9	80,3
Sołectwo Mogielnica	Obszar 4	50,8	5,5%	12,0	100,7	12,6%	19,0%	1,4	1,0	95,2
Sołectwo Niechobrz	Obszar 5	56,2	10,2%	17,3	134,2	21,8%	15,4%	2,0	1,0	79,3
Sołectwo Nosówka	Obszar 6	71,5	5,5%	25,2	141,5	24,9%	2,5%	1,9	2,0	101,3
Sołectwo Racławówka	Obszar 7	81,4	11,1%	11,7	62,0	11,1%	2,6%	1,2	2,9	105,5
Sołectwo Wola Zgłobieńska	Obszar 8	47,6	14,7%	23,2	328,8	62,0%	35,0%	1,3	2,2	37,3
Sołectwo Zarzecze	Obszar 9	67,7	5,0%	11,5	80,3	10,4%	7,7%	5,1	1,9	110,0
Sołectwo Zgłobień	Obszar 10	52,9	14,3%	21,4	248,9	37,5%	8,6%	2,5	2,7	57,1
Obszar całej gminy (zbiorczo)	**Średnia**	**65,1**	**9,7%**	**17,0**	**104,2**	**19,5%**	**15,6%**	**1,8**	**2,1**	**87,1**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 24 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, za obszar zdegradowany uznaje się obszar, w którym poza występującym stanem kryzysowym w sferze społecznej, występują również negatywne zjawiska w co najmniej jednej z pozostałych sfer – gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Kluczową rolę w delimitacji obszaru zdegradowanego odgrywają negatywne zjawiska występujące w sferze społecznej. Dodatkowo, w trakcie delimitacji obszaru zdegradowanego, pod uwagę wzięto oceny w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Przeprowadzenie analizy również pod kątem wymienionych sfer ujawnia i wskazuje problemy, jakimi dotknięte są poszczególne części gminy Boguchwała. Analiza czynników potwierdziła, że wysokim poziomem zdegradowania charakteryzują się te obszary, które dotknięte są problemami społecznymi, co oznacza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na każdej płaszczyźnie, by proces rewitalizacji był skuteczny i efektywny.

Zaprezentowane wskaźniki z zakresu pozostałych sfer jednoznacznie wskazują, że w odniesieniu do obszarów porównawczych, obszar zdegradowany mieści się w granicach obszarów:

- Obszar 8 Sołectwo Wola Zgłobieńska
- Obszar 9 Sołectwo Zarzecze
- Obszar 10 Sołectwo Zgłobień

Na tych obszarach odnotowano najwyższy poziom wskaźnika degradacji społecznej oraz tych czynników w wymiarze techniczno - gospodarczo - środowiskowym, które decydują o uznaniu danego obszaru za zdegradowany. Niniejsza diagnoza wskazała na dużą intensywność problemów o charakterze społecznym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym na obszarach: Wola Zgłobieńska, Sołectwo Zarzecze, Sołectwo Zgłobień.

5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Rewitalizacja stanowi proces, który poprzez kompleksowe działania ma na celu wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego. Działania te obejmują przede wszystkim kwestie społeczne, ale również gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Dodatkowo rewitalizacja zakłada wykorzystanie potencjałów oraz uwarunkowań, którymi charakteryzuje się jednostka wskazana do podjęcia działań. Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego następuje poprzez realizację zintegrowanych działań na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni oraz gospodarki. Aby można było konsekwentnie realizować zaplanowane działania, istotne jest właściwe zdefiniowanie obszaru zdegradowanego, a później obszaru rewitalizacji. Pełna diagnoza i analiza przeprowadzona w każdej ze sfer, służyła wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. i art. 9. ust. 1., obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości,
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi

potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zgodnie z art. 10 pkt. 1. ***Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.*** Dodatkowo zgodnie z art. 10 pkt. 2 ***Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.***

Na podstawie przeprowadzonej analizy, dla gminy Boguchwała jako obszar zdegradowany, w którym koncentrują się negatywne zjawiska zarówno społeczne, jak i w wymiarze techniczno – gospodarczo – środowiskowym, wyznaczono teren, w obręb którego wchodzą trzy podobszary:

- podobszar zdegradowany 8 Wola Zgłobieńska
- podobszar zdegradowany 9 Zarzecze
- podobszar zdegradowany 10 Zgłobień

Tabela 27 Obszar zdegradowany – powierzchnia i ludność

Obszar porównawczy	Powierzchnia [ha]	Ludność [os]
podobszar zdegradowany 8 Wola Zgłobieńska	1 478,42	1 577
podobszar zdegradowany 9 Zarzecze	258,30	591
podobszar zdegradowany 10 Zgłobień	1 307,07	1 588
Suma obszar zdegradowany	**3 043,78**	**3 756**
Gmina Boguchwała	8 896,34	20 893
Obszar zdegradowany w stosunku do całości gminy	**34,21%**	**17,98%**

Źródło: opracowanie własne

Ze wskazanych obszarów wykazanych jako obszar zdegradowany wydzielono obszar do rewitalizacji. Obszar ten został podzielony na trzy podobszary stanowiące obszar rewitalizacji.

Jest to:

- podobszar zdegradowany 8 Wola Zgłobieńska
- podobszar zdegradowany 9 Zarzecze
- podobszar zdegradowany 10 Zgłobień

Podobszar rewitalizacji Wola Zgłobieńska o powierzchni 101 ha stanowi 1,1% całej powierzchni gminy, a liczba zamieszkującej go ludności to 677 osób, co stanowi 3,2 % liczby ludności gminy.

Podobszar rewitalizacji **Zarzecze** ma powierzchnię **62 ha**, co stanowi **0,7%** powierzchni gminy, a liczba mieszkańców podobszaru wynosi **400 osób**, co stanowi **1,9%** liczby ludności gminy Boguchwała.

Podobszar rewitalizacji **Zgłobień** o powierzchni **144 ha** stanowi **1,6%** powierzchni gminy i jest zamieszkały przez **1 005** osób stanowiących **4,8%** ludności gminy.

Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi są to obszary o intensywnym natężeniu problemów społecznych i współwystępujących problemach w sferze gospodarczej, technicznej środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Łącznie obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 307 ha (3,4% powierzchni gminy) oraz jest zamieszkały przez 2 082 osoby (10% mieszkańców).

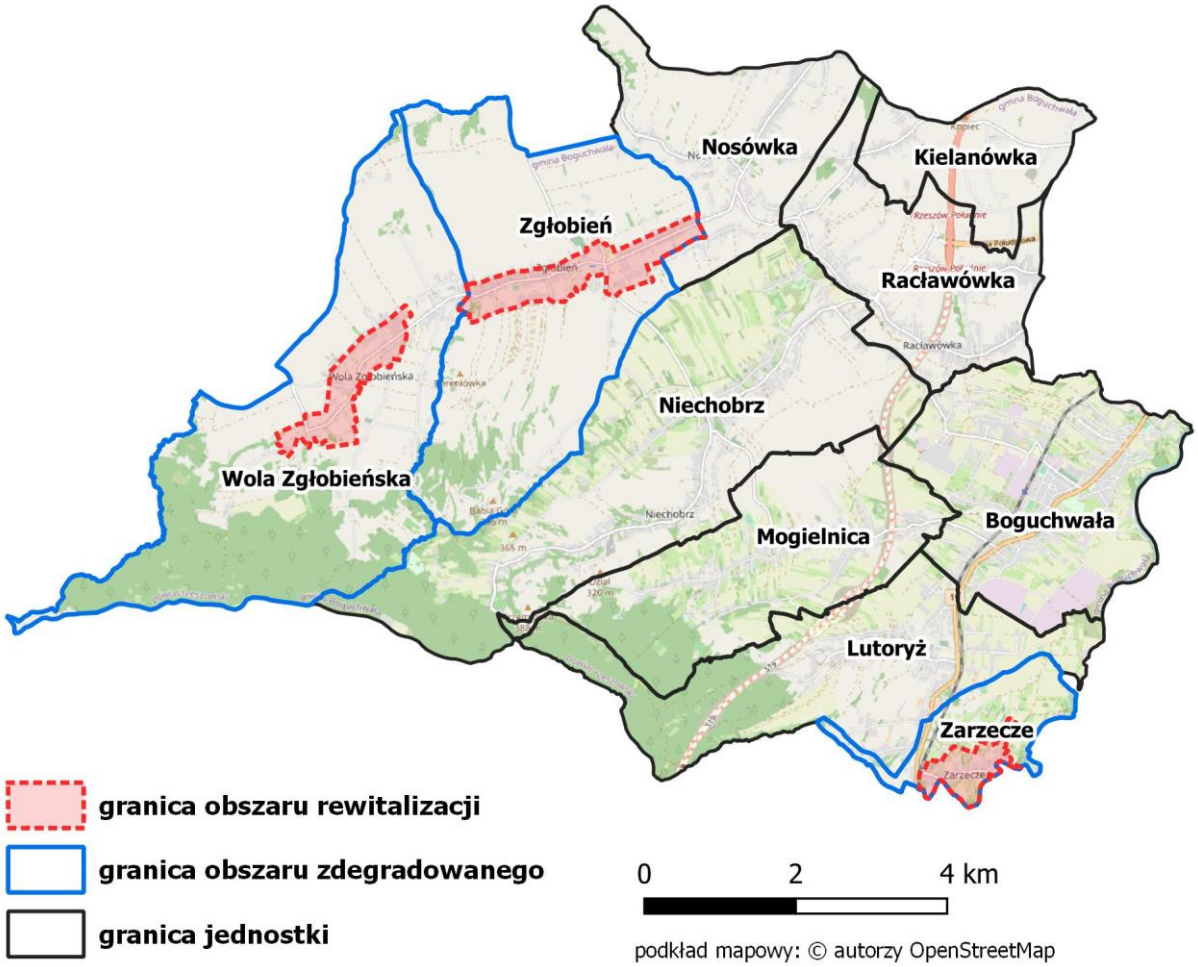
Oznacza to, że wytyczony obszar spełnia wymagania zawarte w ustawie odnośnie obszaru oraz liczby ludności.

Tabela 28 *Zestawienie wskaźników obligatoryjnych*

Obszar	Ludność [os.]	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
podobszar zdegradowany 8 Wola Zgłobieńska	677	3,2%	101	1,1%
podobszar zdegradowany 9 Zarzecze	400	1,9%	62	0,7%
podobszar zdegradowany 10 Zgłobień	1005	4,8%	144	1,6%
Obszar rewitalizacji	**2 082**	**10%**	**307**	**3,4%**
Gmina Boguchwała	**20 893**	**100%**	**8 896,34**	**100%**

Źródło: opracowanie własne

Grafika 25 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

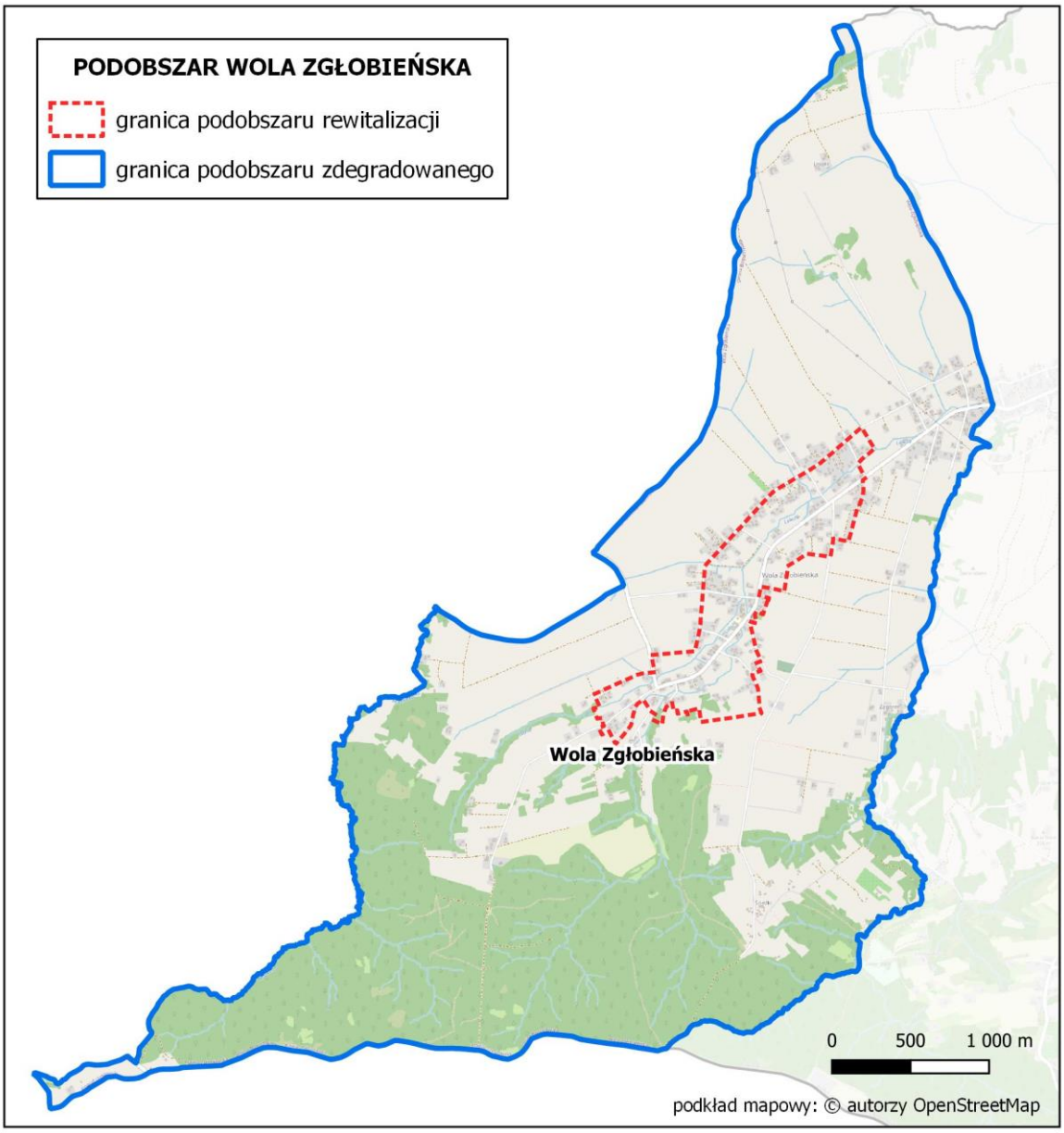
Podobszar rewitalizacji Wola Zgłobieńska

Powierzchnia Sołectwa: 1478,10 ha

Wola Zgłobieńska jest położona na zachodnich krańcach gminy Boguchwała. Od zachodu graniczy z Będzienicą i Nockową, od północy i wschodu ze Zgłobniem. W swej południowej części graniczy z Niechobrzem i Wolą Czudecką. W obrębie wsi istnieją przysiółki, z których największymi są *Ścieżki* oraz *Zagóry*. Część *Zagór* administracyjnie należy do Zgłobnia. W południowej części istnieje niewielki przysiółek zwany *Granicami*. Sołectwo położone jest wzdłuż drogi powiatowej Rzeszów-Iwierzyce oraz przy drogach gminnych. Rys historyczny zabudowy związany jest z funkcjonowaniem kilku charakterystycznych obiektów. W 1982 roku został zbudowany we wsi kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Królowej Polski, a w 1990 kaplica na miejscowym cmentarzu. Początki budowy szkoły sięgają 1959 roku - jednak budynek o dzisiejszym wyglądzie ukończony został jako tzw. tysiąclatka w 1966 roku. W połowie lat 70-tych wzniesiono budynek obecnego Domu Ludowego.

Podobszar rewitalizacji Wola Zgłobieńska położony jest w środkowej części Sołectwa.

Grafika 26 Podobszar rewitalizacji – Wola Zgłobieńska

Źródło: opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji Zarzecze

Powierzchnia: 257,99 ha

Pierwsze pewne wiadomości o Zarzeczu, posiadamy z roku 1423. Król Władysław Jagiełło w tymże roku wystawił dokument nadający Janowi z Giczyna dożywocie, na okręgu tyczyńskim, w skład którego obok Borku, Chmielnika, Słociny, Zalesia, Matysówki, Drabinianki, Budziwoja, Lutoryża, Lubeni, Straszydla, Białej i Siedlisk występuje również Zarzecze. Można uznać, iż Zarzecze w 1423 roku istniało już jako licząca się miejscowość. Na terenie Zarzecza i sąsiednich wsi osadnictwo istniało już co najmniej od czasów neolitu (ok. 4 tys. - 1800 r. p.n.e.). W tym czasie nad Wisłokiem intensywnie rozwijało

się osadnictwo, a sama rzeka była ważnym szlakiem handlowym. Jeszcze na początku XIX wieku na tym terenie, pływając łodziami, polowano na kaczki. W 1890 roku, kiedy była budowana linia kolejowa z Jasła do Rzeszowa. Charakterystycznym obiektem na obszarze jest Dom Ludowy, będący do niedawna siedzibą miejscowej OSP. Budynek oddano do użytku 1957 roku. Na początku w tym budynku mieściła się: poczta, straż pożarna, sklep spożywczy, posterunek Milicji Obywatelskiej, Klub Oświaty Książki i Pracy, a w latach 60-tych również biblioteka. Obecnie w tym budynku znajduje się biblioteka, Koło Gospodyń Wiejskich oraz Ośrodek Kultury.

Podobszar rewitalizacji Zarzecze znajduje się w południowej części Sołectwa.

Grafika 27 Podobszar rewitalizacji – Zarzecze

Źródło: opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji Zgłobień

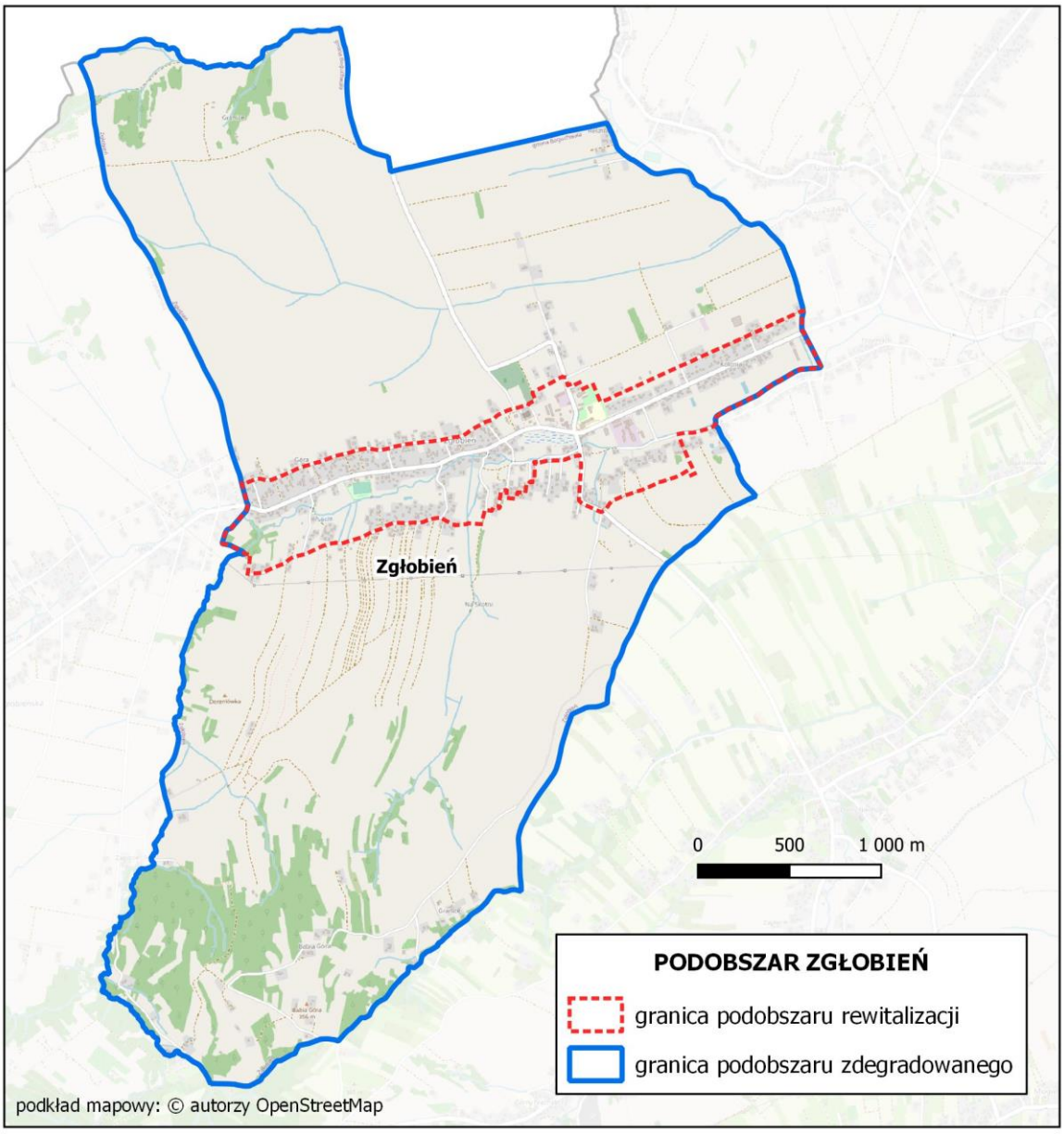
Powierzchnia Sołectwa: 1307,46 ha

Sołectwo Zgłobień położone jest wzdłuż drogi powiatowej Rzeszów-Iwierzyce oraz dróg gminnych. Wieś położona jest wśród falistych wzniesień północnej partii Pogórza Strzyżowskiego, 11 km na południowy-zachód od Rzeszowa. Osada Zgłobień wzmiankowana w I połowie XV wieku, powstała przypuszczalnie w XIV wieku. W centrum miejscowości znajdują: się Szkoła Podstawowa, ukończona w 1975 roku, Dom Kultury z 1968 roku oraz Ośrodek Zdrowia z 1978 roku. Na zboczu doliny zespół zabudowań podworskich i kościół. W skład zespołu wchodzą: dwór, dawny czworak, spichlerz oraz park. Najstarszą oraz najbardziej interesującą budowlą jest dawny spichlerz - pierwotnie dwór obronny, renesansowy zbudowany w drugiej połowie XVI wieku. Jest to nieduży prostokątny budynek murowany z kamienia

i cegły, sklepiony z zachowaniem detali renesansowej architektury. Po przeciwnej stronie zespołu znajduje się "nowy" dwór zbudowany w I połowie XIX wieku, a obok dawny czworak z połowy XIX wieku. Całość otoczona jest resztkami parku krajobrazowego z XVII-XIX wieku. W pobliżu znajduje się kościół parafialny p.w. św. Andrzeja, pierwotnie barokowy, zbudowany staraniem K. Lubomirskiego w 1741 roku, rozbudowany w latach 1909-1929 przez dodanie naw bocznych i wieży, restaurowany w latach 1956-1958. Wewnątrz znajduje się polichromia z 1957 roku malowana przez Stanisława Jakubczyka i Jana Standy. Obok kościoła rośnie okazała lipa - pomnik przyrody (410 cm w obwodzie). W XIX wieku oprócz folwarku w Zgłobniu były: cegielnia, młyn i gorzelnia.

Podobszar rewitalizacji Zgłobień położony jest w środkowej części Sołectwa.

Grafika 28 Podobszar rewitalizacji – Zgłobień

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel i grafik

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych (ewidencyjnych) w ramach programu rewitalizacji 12
Tabela 2 Kryteria delimitacji 13
Tabela 3 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w 2021 roku 16
Tabela 4 Liczba udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców 18
Tabela 5 Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców 19
Tabela 6 Kwota udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców 20
Tabela 7 Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców 21
Tabela 8 Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1 000 mieszkańców 21
Tabela 9 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców 23
Tabela 10 Liczba przestępstw na 1 000 mieszkańców 24
Tabela 11 Liczba ofiar przemocy domowej na 1 000 mieszkańców 25
Tabela 12 Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1 000 mieszkańców 26
Tabela 13 Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców 27
Tabela 14 Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców 28
Tabela 15 Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców 29
Tabela 16 Dostępność usług społecznych na 1 000 mieszkańców 30
Tabela 19 Liczba nieruchomości zawierających wyroby azbestowe na km² 31
Tabela 20 Udział terenów zielonych, urządzonych w zasobie miejskim 33
Tabela 21 Jakość powietrza 36
Tabela 22 Liczba zabytków na km² 37
Tabela 25 Poziom degradacji technicznej 39
Tabela 26 Liczba obiektów dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami / Liczba osób z niepełnosprawnością 40
Tabela 27 Liczba budynków ogółem w przeliczeniu na powierzchnię 40
Tabela 30 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników 42
Tabela 31 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane 42
Tabela 32 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery 43
Tabela 33 Obszar zdegradowany – powierzchnia i ludność 46
Tabela 34 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych 47

Grafika 1 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego 4
Grafika 2 Podział ewidencyjny gminy Boguchwała 13
Grafika 3 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców 17
Grafika 4 Liczba udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców 18
Grafika 5 Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców 19
Grafika 6 Kwota udzielonych świadczeń pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców. 20
Grafika 7 Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców 21
Grafika 8 Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców 22
Grafika 9 Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1 000 mieszkańców 23
Grafika 10 Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców 24
Grafika 11 Liczba ofiar przemocy domowej na 1 000 mieszkańców 25
Grafika 12 Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1 000 mieszkańców 26
Grafika 13 Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców 27
Grafika 14 Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców 28
Grafika 15 Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców 29
Grafika 16 Dostępność usług społecznych na 1 000 mieszkańców. 31
Grafika 17 Liczba nieruchomości zawierających wyroby azbestowe na km2 32
Grafika 18 Udział terenów zielonych w powierzchni ogółem 33
Grafika 19 Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PMI0 na terenie gminy Boguchwała w 2019 r. - obiektywne szacowanie na podstawie wyników modelowania IOŚ-PIB 34
Grafika 20 Wyznaczony obszar przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego PM2,5 (poziom 20 pug/m) na terenie gminy Boguchwała w 2019 r. - obiektywne szacowanie na podstawie wyników modelowania IOŚ-PIB 35*
Grafika 21 Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu na terenie gminy Boguchwała w 2019 r. - obiektywne szacowanie na podstawie wyników modelowania IOŚ-PIB 35

Grafika 22 Liczba dni z przekroczeniem wartości docelowej ozonu na terenie gminy Boguchwała w 2019 r. — wyniki modelowania IOŚ-PIB 36
Grafika 23 Liczba zabytków na km² 38
Grafika 24 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej 43
Grafika 25 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji 48
Grafika 26 Podobszar rewitalizacji – Wola Zgłobieńska 49
Grafika 27 Podobszar rewitalizacji – Zarzecze 50
Grafika 28 Podobszar rewitalizacji – Zgłobień 51